

Raad voor Cultuur

Aan
De Staatssecretaris van Onderwijs,
Cultuur en Wetenschap
mevrouw mr. M.C. van der Laan
Postbus 16375
2500 BJ Den Haag

Aan: SC	Nr: MLB/103/83233
Soort:	03 NOV 2003
In behandeling aan:	
☒ Advies aan / afwijking door bewindspersoon	
☐ Advies aan / afwijking door BR-lid	
☐ Afwijking op directiekniveau	
Afdeling voor:	21-11-2003

MLB

Onderwerp
Meerjarenbegroting 2004-2008 Publieke Omroep

R.J. Schimmelpennincklaan 3
Postbus 61243
2506 AF Den Haag
Telefoon 070 - 310 66 06
Telefax 070 - 361 41 21
E-mail cultuur@cultuur.nl

Geachte mevrouw Van der Laan,

Datum
31 OKT. 2003
Uw brief van
09-10-2003
Uw kenmerk
MLB/M/2003/49.083
Nummer
med-2003.6514/3

Op uw verzoek en naar goed gebruik adviseert de Raad over de Meerjarenbegroting 2004-2008 van de Publieke Omroep. In paragraaf 3 tot en met 5 van dit advies wordt het programmabeleid voor radio, televisie en internet besproken. Daarvoor is in paragraaf 2 beschreven wat de Raad van de landelijke publieke omroep verwacht: hij moet onafhankelijk zijn, breed en onderscheidend, pluriform en ééndrachtig, en efficiënt. Een bijzondere omstandigheid vormen de bezuinigingen. Het kabinet wil 80 miljoen euro bezuinigen op de mediabegroting, ofwel 9 procent van het totale mediabudget van 875 miljoen in 2003. Uit een onderzoek door McKinsey van juni 2003 zijn meerdere opties naar voren gekomen om deze bezuinigingen te realiseren.¹ Enkele daarvan hebben direct consequenties voor het programma-aanbod en zijn daarom door de Raad meegewogen in zijn reactie op de Meerjarenbegroting van de Publieke Omroep.² In paragraaf 6 zal de Raad bovendien ingaan op de positie van de omroeporkesten en de Wereldomroep, die volgens het kabinet ook voor bezuinigingen in aanmerking komen.³

1. Inleiding

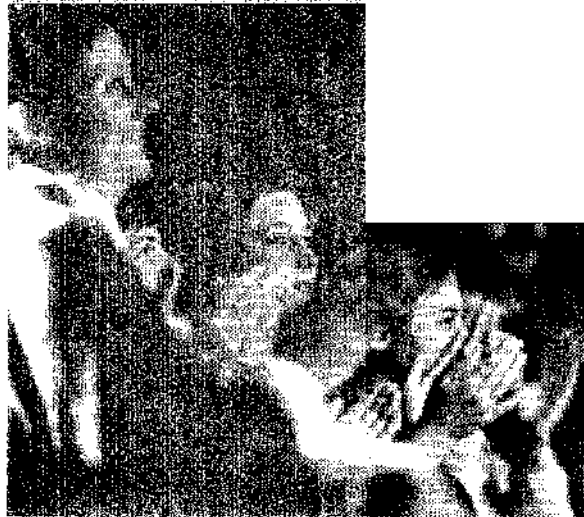
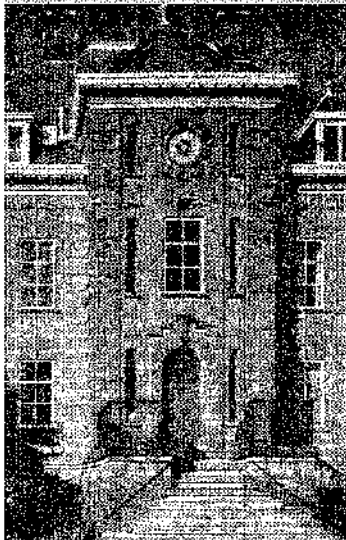
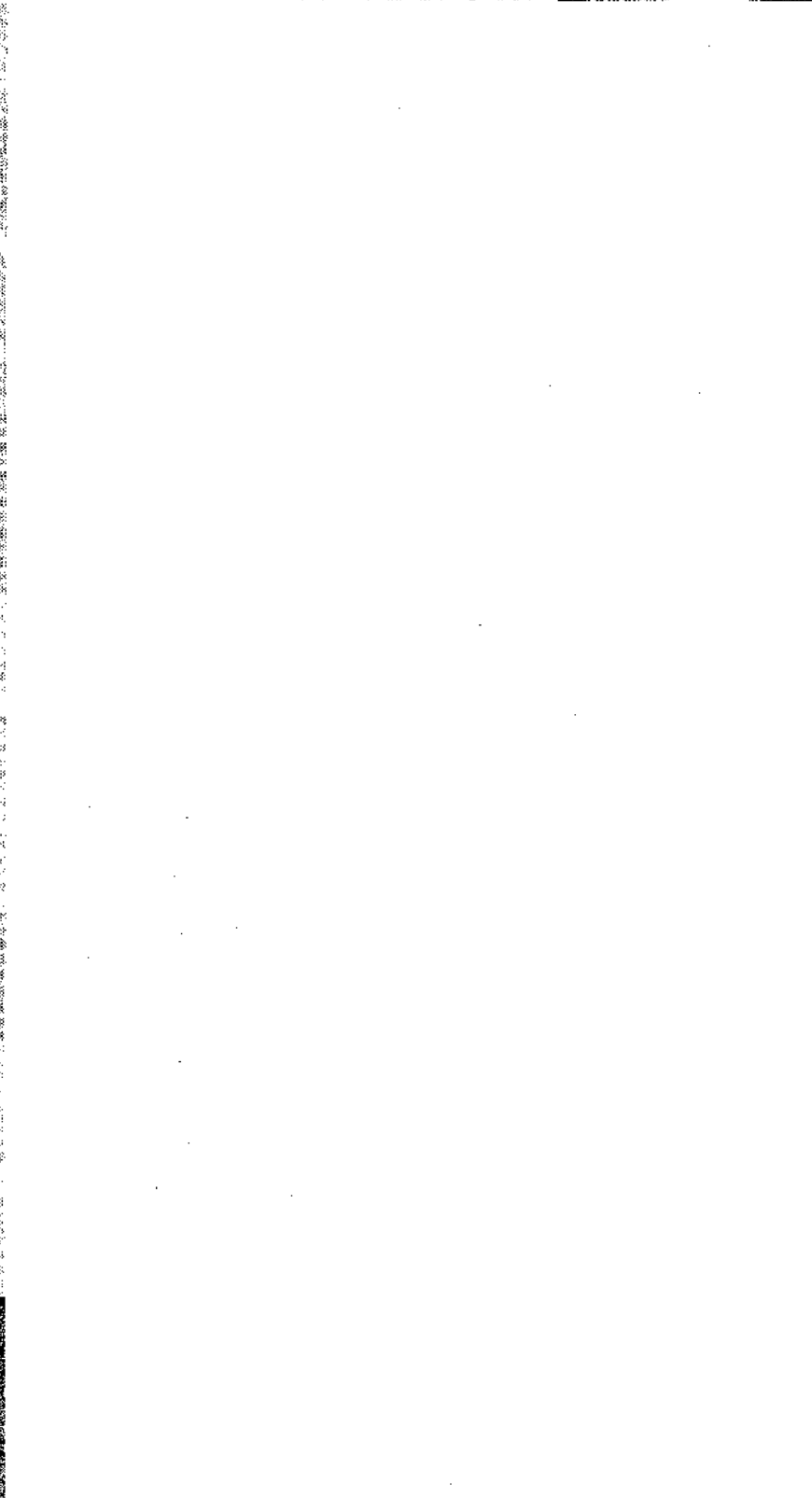
Aard en functie van de Meerjarenbegroting

De Meerjarenbegroting geeft een schatting van de verwachte inkomsten en uitgaven en beschrijft het programmabeleid: de Publieke Omroep blikt terug op doelstellingen die in het afgesloten programmajaar al dan niet zijn gerealiseerd (programmatisch verslag 2002) en presenteert zijn voornemens voor het komende jaar (2004).

¹ McKinsey & Company (25 juni, 2003). *Organisatie- en efficiëntieverbeteringen Publieke Omroep*. In opdracht van het ministerie van OCW.

² De 'Publieke Omroep' - in hoofdletters - is de eigenaam van de landelijke publieke omroep en vertegenwoordigt het geheel van de Nederlandse Omroep Stichting, de erkende omroepverenigingen en alle overige zendgemachtigden. De raad spreekt in dit advies doorgaans van publieke omroep - in kleine letters - als de algemene aanduiding voor het instituut.

³ Persbericht ministerie OCW, d.d. 26 juni 2003 (www.minocw.nl) en Begroting OCW 2004.

De Raad waardeert deze vorm van publieke verantwoording. De publieke omroep is een creatief en journalistiek bedrijf dat er allereerst op is ingesteld om van dag tot dag programma's te maken en uit te zenden in een complexe en hectische omgeving. Niettemin lukt het hem om in zijn programmabeleid tot beredeneerde beleidskeuzes te komen en deze helder te presenteren in zijn Meerjarenbegroting. Daartegenover staat dat de Publieke omroep als organisatie nauwelijks reageert op ontzuiling en individualisering in de samenleving.

Verantwoording werkwijze

De Raad reageert inhoudelijk op het programmabeleid en laat de controle op de financiële uitwerking aan het ministerie van OCW en het Commissariaat voor de Media. Het advies van de Raad valt niet te lezen als een samenvatting van de Meerjarenbegroting, noch geeft het een totaaloordeel over het programma-aanbod. Wat goed gaat, behoeft geen betoog, en daarover is dit advies dan ook beknopt. Ten behoeve van de Staatssecretaris concentreert het advies zich op nieuwe ontwikkelingen en op knelpunten.

Het advies is voorbereid door de commissie media van de Raad.⁴ De voornaamste informatiebron was daarbij de Meerjarenbegroting zelf. Over een aantal zaken is mondeling nadere toelichting verkregen van de Publieke Omroep. Uiteraard speelt ook de eigen kennis van recente ontwikkelingen een rol in de oordeelsvorming. Tot slot volgt de commissie media met extra belangstelling de radio en televisieprogramma's en de internetactiviteiten van de publieke omroep.

Bezuinigingen

In het kader van de bezuinigingen levert de Publieke Omroep volgens de Meerjarenbegroting in 2004 40 miljoen euro in. Bedragen vanaf 2005 worden niet vermeld en ook over de uitvoering in 2004 is nog nauwelijks informatie. Er zijn acht interne werkgroepen samengesteld die pas eind 2003 rapporteren aan de Raad van Bestuur. In deze werkgroepen werken de omroeporganisaties samen aanbevelingen van McKinsey uit. In de Meerjarenbegroting 2004 is wel aangegeven in welke richting men de besparingen zoekt. De Raad maakt daaruit op dat de omroeporganisaties overhead zullen verminderen en organisatiekosten willen verlagen door middel van gezamenlijke stafdiensten, ondersteuning en productiefaciliteiten. Minder zicht is er nog op verdergaande samenwerking rondom programma's. Het beeld in deze Meerjarenbegroting is hoe dan ook incompleet: zo kunnen besparingen op faciliteiten nog oplopen en zijn er (nog niet vermelde) plannen om op televisie meer te gaan herhalen.

De Raad heeft kortom te weinig houvast om te adviseren over de wijze waarop de Publieke Omroep de bezuinigingen doorvoert. Opties die door McKinsey zijn geschermd en die consequenties hebben voor het programma-aanbod worden wel meegenomen in het advies.

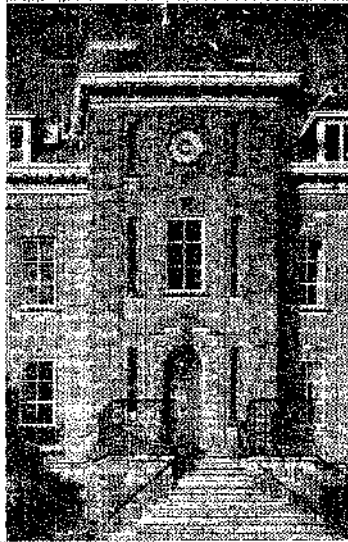
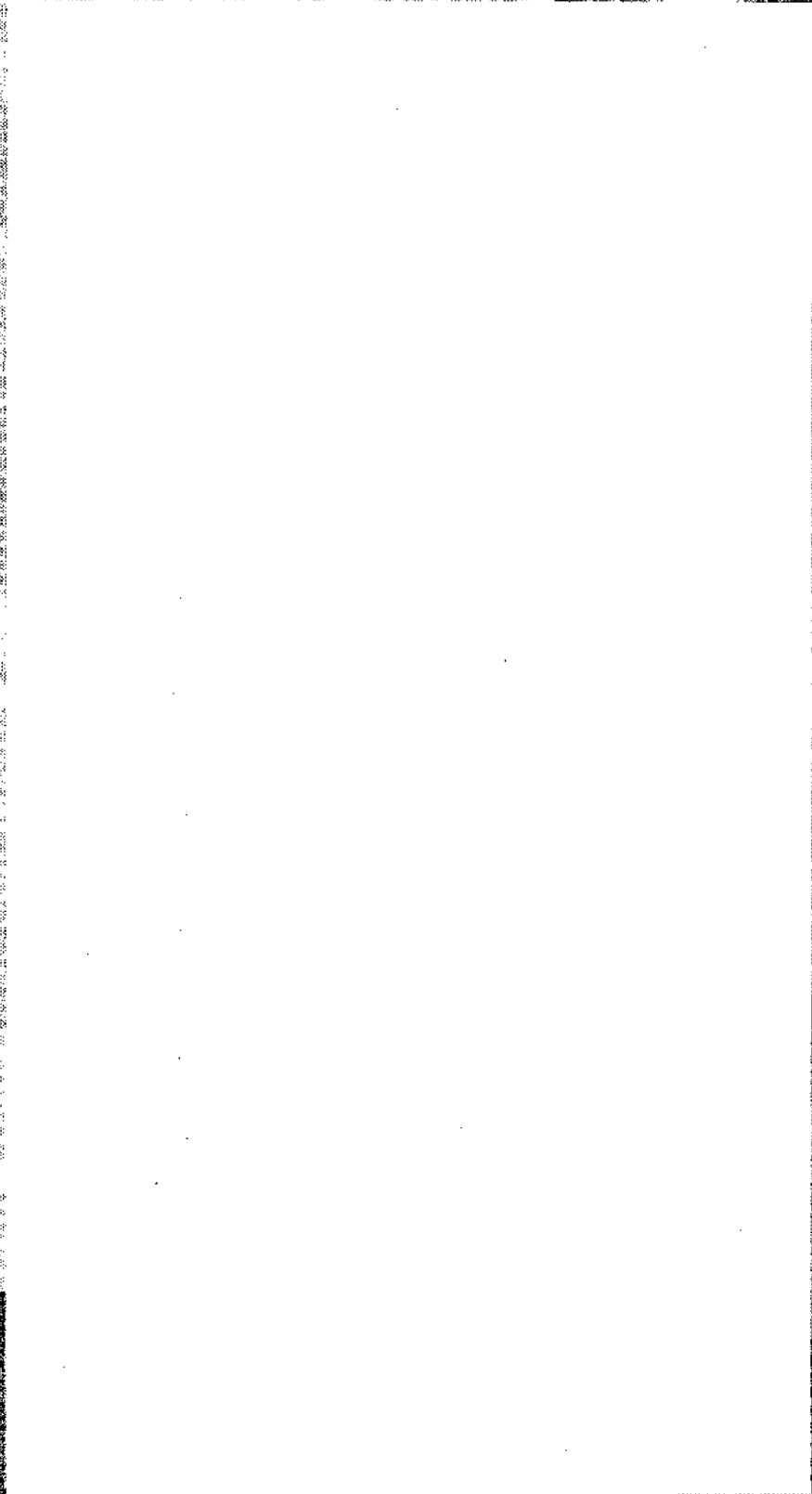
Pagina

2

Nummer

med-2003.6514/3

⁴ Met het oog op een onafhankelijke advisering door de Raad is de heer J. Greven – lid van de commissie media en tevens lid van de programmaraad van de Wereldomroep – niet betrokken geweest bij de voorbereiding van de aanbevelingen over de Wereldomroep.

2. Taak landelijke publieke omroep

Op de eerste bladzijde van de Meerjarenbegroting verwoordt de Publieke Omroep zijn missie kort, bondig en begrijpelijk als: "de Publieke Omroep is van en voor iedereen en bindt de Nederlandse samenleving met programma's die informeren, inspireren en amuseren." Vervolgens zijn de missies van de afzonderlijke omroeporganisaties vermeld. Voor de Raad is het ijkpunt voor het functioneren van de landelijke publieke omroep de wettelijke taak, zoals omschreven in artikel 13c van de Mediawet:

- "De publieke omroep heeft tot taak het op landelijk, regionaal en lokaal niveau verzorgen van een pluriform en kwalitatief hoogstaand aanbod van programma's voor algemene omroep op het gebied van informatie, cultuur, educatie en verstrooiing en deze uit te zenden of te doen zenden op open netten.
- De programma's van de publieke omroep geven op evenwichtige wijze een beeld van de samenleving en van de onder de bevolking levende interesses en inzichten op maatschappelijk, cultureel en levensbeschouwelijk gebied, en: a) zijn toegankelijk voor de gehele bevolking in het verzorgingsgebied waarvoor de programma's zijn bestemd; b) dragen bij aan de ontwikkeling en verspreiding van de pluriformiteit en culturele diversiteit in Nederland; c) zijn onafhankelijk van commerciële invloeden en, behoudens het bepaalde bij of krachtens de wet, van overheidsinvloeden; en d) zijn gericht op zowel een breed en algemeen publiek als op bevolkings- en leeftijdsgroepen van verschillende omvang en samenstelling.
- De publieke omroep kan mede invulling geven aan zijn taak door tevens te voorzien in andere wijzen van aanbod en verspreiding van programmamateriaal."

Pagina

3

Kenmerk

med-2003.6514/3

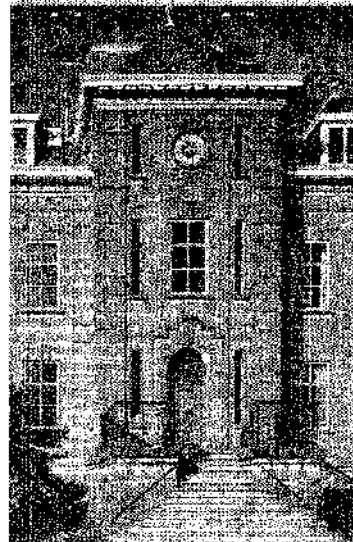
Hieronder wordt uiteengezet in welke uitgangspunten de Raad dit vertaalt bij zijn beoordeling van de Meerjarenbegroting. Eerder heeft hij dit al gedaan in de bredere context van de sectoranalyse Media in het Vooradvies voor de Cultuurnota.⁵

Onafhankelijk

Wil de publieke omroep zijn informerende en opiniërende functies in de democratie kunnen vervullen, dan moet hij onder meer het overheidsbeleid vrij en kritisch kunnen volgen, zonder het risico te lopen dat diezelfde overheid – bewust of onbewust – reageert op onwelgevallige journalistiek door de geldkraan toe te draaien. Onafhankelijkheid vergt dus meerjarige zekerheid over het budget en over andere belangrijke bestaansvoorwaarden, zoals het aantal zenders of programmavoorschriften. Ook een goede bedrijfsvoering is afhankelijk van meerjarige zekerheid over rechten en plichten.

Ten tijde van de fiscalisering van de omroepbijdrage is in de Mediawet de hoogte en de jaarlijkse groei van de rijksbijdrage aan de mediabegroting vastgelegd. Het kabinet wijzigt nu de wet om bezuinigingen te kunnen doorvoeren. De Raad waarschuwt tegen de

⁵ Raad voor Cultuur (14 april 2003). *Vooradvies Cultuurnota 2005 – 2008. Cultuur meer dan ooit.*

risico's van deze gang van zaken. Hij vindt niet dat het budget van de publieke omroep gedurende de gehele tienjarige concessieperiode vast moet liggen. Wel moet worden voorkomen dat het budget van het ene op het andere jaar kan worden verlaagd. De Mediawet dient het omroepbudget te beschermen tegen eventuele slechte verhoudingen tussen politiek en publieke omroepjournalistiek. Dit kan door afstand te scheppen tussen een actuele politieke wens tot een budgetverlaging en het jaar waarin een besluit ter zake op zijn vroegst tot uitvoering kan komen. De Raad denkt aan een periode van vier jaar budgetzekerheid, zoals ook gebruikelijk is in het cultuurbeleid.

Ook redactionele onafhankelijkheid van adverteerders is een groot goed voor een publieke omroep die afhankelijk is van een gemengde financiering. Daarom is de reclame-exploitatie ondergebracht in een aparte stichting, de Ster, en is sluikreclame en sponsoring door het bedrijfsleven verboden, cultuur en sportprogramma's uitgezonderd. Dit najaar is discussie ontstaan over sponsoring door ideële organisaties. De Raad juicht het toe dat de Publieke Omroep zich wil verbinden aan een gedragscode. Aan de andere kant zouden de rijksdepartementen zich eveneens terughoudender moeten opstellen: het is een vreemde figuur dat de overheid televisieprogramma's subsidieert die zijn beleidsagenda ondersteunen. In dit verband vindt de Raad het ook oneigenlijk om zendtijd van Postbus 51 te financieren uit de begroting van de landelijke publieke omroep. Door dit te laten financieren door het ministerie van Algemene Zaken (Rijksvoorlichtingsdienst) kan een besparing van 1 miljoen euro worden gerealiseerd op de mediabegroting.

Pagina

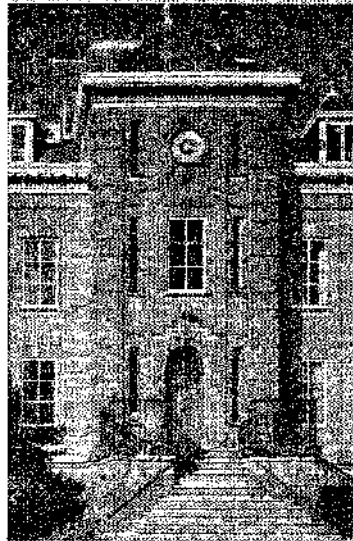
4

Nummer

med-2003.6514/3

Breed

In de visie van de Raad vereist uitvoering van de wettelijke taak dat de publieke omroep een breed aanbod kan verzorgen in alle programmacategorieën: van journalistiek tot lichte informatie, van educatie tot kunst, van drama en films tot sport en spel. Hiervoor zijn twee hoofdargumenten. Ten eerste is de vervulling van informerende, opiniërende en culturele functies niet exclusief gebonden aan bepaalde programmagenres. Ten tweede kunnen publieke functies alleen effectief worden uitgeoefend, wanneer het publiek goed wordt bereikt en dat vergt een evenwichtige (geen eenzijdige) programmamix. Juist nu, in een periode van economische neergang en ingrijpende sociale maatregelen door de regering, van grootschalige integratieproblematiek in eigen land en staatkundige hervormingen als een Europese grondwet, is een sterke publieke omroep onmisbaar. De publieke omroep signaleert misstanden en meningsverschillen en voert de maatschappelijke discussie over het te voeren beleid. Dagbladen, opiniebladen en journalistieke programma's van commerciële omroepen doen dat uiteraard ook, maar uitgedrukt in volume (dagelijkse omvang en bereik van actueel informatief aanbod) is de publieke omroep de belangrijkste

informatiebron voor heel veel Nederlanders. Het zou een verlies zijn wanneer grote groepen zich van de publieke omroep afwenden omdat diens programma-aanbod smaller wordt.⁶

De bezuinigingen mogen volgens de Raad dan ook geen aanleiding vormen voor marginalisering van de publieke omroep door bijvoorbeeld sport en spel geheel uit het programmapakket te schrappen of het aantal zenders te verminderen.

Onderscheidend

Het publieke programma-aanbod is in de visie van de Raad geen afgeleide van hetgeen commerciële omroepen wel of niet doen, maar er horen wel verschillen te zijn. Vanwege hun volledige afhankelijkheid van reclame moeten commerciële omroepen zoveel mogelijk kijkers en luisteraars trekken of specifieke doelgroepen ('boodschappers') die aantrekkelijk zijn voor adverteerders. Met welke inhoud dat gebeurt, is een tweede. De publieke omroep start juist met een inhoudelijke opdracht en moet vervolgens voor zijn programma's een zo groot mogelijk deel van de bevolking interesseren. Die andere uitgangspositie hoort te leiden tot een aanbod dat zich onderscheidt van commerciële radio en televisie door meer informatie en cultuur; meer variatie naar standpunten, onderwerpen, invalshoeken en vormen; grotere kwaliteit en meer innovatie in alle genres.⁷

Pagina

5

Nummer

med-2003.6514/3

Pluriform en éénzachtig

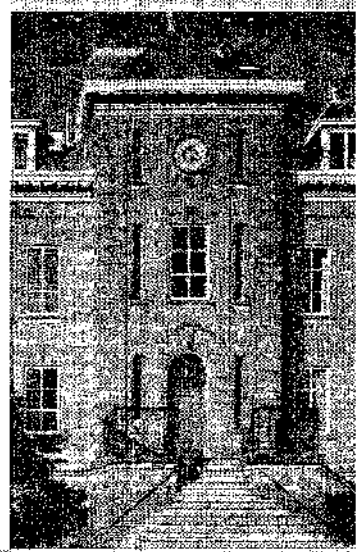
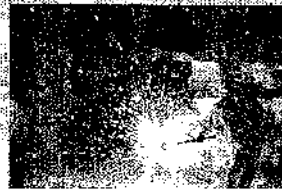
De Nederlandse landelijke publieke omroep is uniek doordat zendtijd wordt verdeeld over omroeporganisaties die verschillende groepen en visies in de samenleving vertegenwoordigen.

De Raad waardeert deze vorm van externe pluriformiteit. Tegelijkertijd vindt hij dat er veel meer kan en moet worden samengewerkt. De argumenten voor samenwerking zijn vaker verwoord, bijvoorbeeld bij de laatste wijziging van de Mediawet (Concessiewet, ingegaan in 2000). De Raad onderschrijft de bedoelingen van deze wetswijziging, en wel om de volgende redenen:

De omgeving waarin de publieke omroep functioneert is sinds de jaren zestig sterk veranderd. Door de ontzuiling en de individualisering is de binding van verenigingen met hun achterban verwaterd en is minder automatisch gegarandeerd dat zij tezamen de maatschappij weerspiegelen. Er is een groeiend risico dat ofschoon sommige groepen door de optelsom van bestaande omroepidentiteiten relatief goed worden bediend, bijvoorbeeld met levensbeschouwelijke programma's, anderen zich juist te weinig in het aanbod herkennen, bijvoorbeeld jongeren en allochtonen. Om mogelijke lacunes te compenseren, zullen de omroeporganisaties afspraken moeten maken wie daarvoor

⁶ Ondanks de afstandsbediening laten kijkers de keuze voor programma's nog steeds beïnvloeden door de programmering op de zenders. Belangrijk is het imago van een zender en in samenhang daarmee zogenoemde doorkijkeffecten. Een recent bewijs vormen de kijkcijfers van Barend en Witteman. In de periode dat dit dagelijkse discussieprogramma vooraf werd gegaan door Lingo keken circa 550.000 mensen. Nadat Lingo was verhuisd naar Nederland 2 daalde de belangstelling naar circa 300.000 kijkers. Dit kwam vooral doordat de programma's voorafgaand aan Barend en Witteman minder kijkers 'aanleverden'. Vanaf het moment dat het dagelijkse programma van Paul de Leeuw (Papaul) wordt uitgezonden is het aantal kijkers van Barend en Witteman weer gestegen naar circa 430.000 kijkers. Bron: Kijk en Luisteronderzoek Publieke Omroep.

⁷ In het Vooradvies is gesteld dat daarvoor tenminste het huidige aantal radio en televisiezenders nodig is. Ook internet en andere digitale media dienen te worden benut.

verantwoordelijkheid draagt. Sinds begin jaren negentig kenmerkt de omroepmarkt zich bovendien door een overvloedig aanbod en scherpe concurrentie om de aandacht van kijkers en luisteraars. Zenderkleuring (radio) en netprofilering (televisie) zijn in deze omgeving belangrijke instrumenten om een goed publieksbereik te realiseren.⁸ Bij de publieke omroep is dit een verantwoordelijkheid voor de zender- en netcoördinatoren, maar zij zijn afhankelijk van de medewerking van omroeporganisaties. Dat geldt ook voor de totstandkoming van de programmamix. Alleen centrale afspraken kunnen voorkomen dat er overaanbod ontstaat in het ene genre en een tekort in het andere. Samenwerking komt ook de kwaliteit van het programma-aanbod ten goede. Enerzijds kunnen omroeporganisaties zich concentreren op onderwerpen en genres waarin ze een sterke traditie hebben (specialisatie), anderzijds kunnen zij mensen en middelen bundelen ten behoeve van bijvoorbeeld actualiteiten of dramaproductie (redactionele samenwerking).

Nodig is kortom een gezamenlijk programmabeleid. Organisatorisch betekent dit afstemming, samenwerking en specialisatie door omroeporganisaties die bovendien hun programmaproductie richten op de doelstellingen en doelgroepen van de Publieke Omroep als geheel. Dit vergt een sterke Raad van Bestuur met grote sturende bevoegdheden. Pluriformiteit is daarbij volgens de Raad het resultaat van inkleuring van een gezamenlijk programmabeleid vanuit verschillende tradities en niet een optelsom van de missies van individuele organisaties, zoals nu gesuggereerd lijkt in het eerste hoofdstuk van de Meerjarenbegroting. De bezuinigingen vormen eens te meer een reden voor samenwerking, omdat daarmee schaalvoordelen kunnen worden behaald.

Pagina

6

Nummer

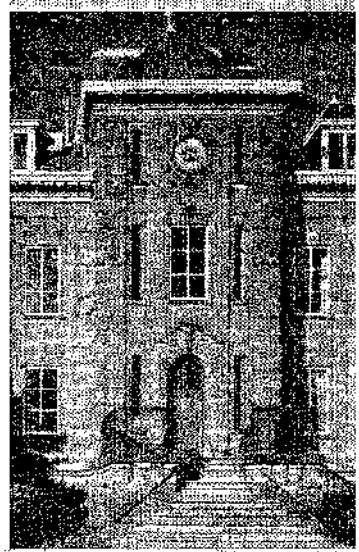
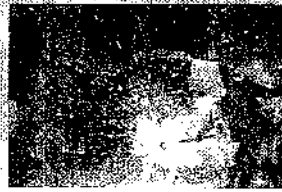
mcd-2003.6514/3

Efficiënt

De bezuinigingen van het kabinet lijken mede ingegeven door de gedachte dat de landelijke publieke omroep inefficiënt is. De Raad zou deze beeldvorming willen nuanceren. Natuurlijk valt er altijd nog wel ergens wat te halen, bijvoorbeeld bij de omvangrijke omroep-top. En ook de Raad is voor verbetering van de organisatie zoals door hem is betoogd in het Vooradvies. Maar in vergelijking met publieke omroepen in andere West-Europese landen is de Nederlandse publieke omroep goedkoop en efficiënt.⁹ Door de bezuinigingen zal de publieke omroep

⁸ Zenderkleuring en netprofilering betekenen: het programmatisch invullen van een radio of televisiezender volgens een vooraf beschreven inhoudelijk stramien ten behoeve van herkenbaarheid voor het beoogde publiek. Vaak gaat dit gepaard met horizontale programmering - het vrijwel dagelijks laten terugkeren van dezelfde programmatische titels op dezelfde tijden - en met een verticale programmering (opeenvolging van programma's in het uitzendingschema van een dag) die doorkijken probeert te stimuleren. Een belangrijk verschil tussen radiozenderkleuring en televisienetprofilering is dat elke radiozender zich concentreert op één programmacategorie terwijl elk van de drie televisienetten in principe een volledig programma biedt met alle programmacategorieën behalve sport (alleen Nederland 2) en kinderprogramma's (alleen Z@ppellin).

⁹ Volgens McKinsey (2003, p. 36 t/m 41) heeft de Nederlandse Publieke Omroep heeft de laagste overhead van alle onderzochte publieke omroepen: het aandeel directe programmakosten is 88%, tegenover 85% bij de BBC, 76% bij de Vlaamse VRT, 73% bij Zweedse en Deense publieke omroep, 70% bij Italiaanse RAI, 64% bij Franse en Spaanse publieke omroep, en 55% bij Duitse ZDF en ARD. Ook de kosten per televisie-uur van de Publieke Omroep zijn relatief laag. RAI, France 2 en 3, ARD en ZDF en BBC geven per televisie-uur 2 tot 3 keer zo veel uit. De Zweedse en Spaanse publieke omroep hebben ongeveer hetzelfde te besteden. Alleen de Belgische (VRT en RTBF) en de Deense publieke omroep (DR) zijn per televisie-uur substantieel (circa 40%) goedkoper. De bijdrage van Nederlandse

zich verwijderen van de standaarden op de Europese radio- en televisiemarkt. Zeker omdat hij ook kampt met een daling van het Fonds Omroep Reserve¹⁰. In 2005 is daardoor - boven op de verwachte volgende tranche van de door de overheid opgelegde bezuiniging - nog eens 40 miljoen euro minder beschikbaar voor de noodzakelijke versterking van het programma-aanbod. Bovendien kost het tijd om de organisatiekosten te verlagen.¹¹ De Raad vreest daarom dat de bezuinigingen zullen leiden tot een verschraling van het programma-aanbod, zeker in de eerste jaren. En dat terwijl juist een versterking van het programma-aanbod noodzakelijk is. Door McKinsey zijn de volgende tekortkomingen in het publieke televisieaanbod aangewezen: te weinig drama, te weinig programmavernieuwing en een slecht bereik bij jongeren en allochtonen. De Raad maakt zich in het bijzonder ook zorgen om de geringe hoeveelheid Nederlands drama, om digitale innovatie en om het bereik onder 'ouders van nu'. Deze zorgen komen uitgebreider ter sprake bij de bespreking van de Meerjarenbegroting van de Publieke Omroep in de volgende drie paragrafen.

Pagina

7

Nummer

med-2003.6514/3

3. Ontwikkeling landelijke publieke radio

Programmatisch verslag 2002

Uit het programmatische verslag over 2002 in de Meerjarenbegroting blijkt dat het goed gaat met de landelijke publieke radio. Zowel het aanbod als het bereik voldoen in het algemeen aan de verwachtingen. De vijf zenders verzorgen een gevarieerd en doorgaans goed programma-aanbod voor uiteenlopende doelgroepen. Door het grote aandeel informatie en door de muziekk keuze onderscheidt de publieke radio, inclusief 3FM¹², zich van commerciële radio. Tegelijkertijd noopt de toegenomen concurrentie de Publieke Omroep tot scherpe profilering van de radiozenders. Dit is gunstig voor het bereik, maar een keerzijde is dat wereldmuziek, jazz, geïmproviseerde muziek en 'alternatieve' popmuziek in de verdrukking raken. De Raad beveelt aan om buiten de piekuren voor deze muziekgenres meer te doen op 3FM, Radio 4 en de Concertzender.

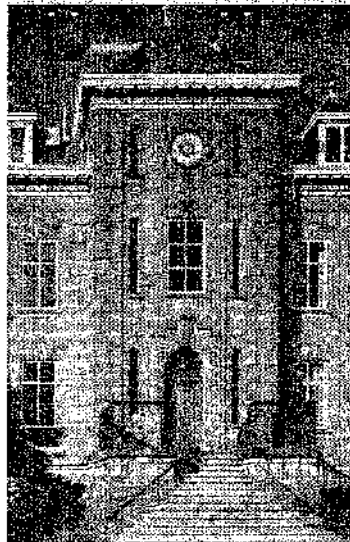
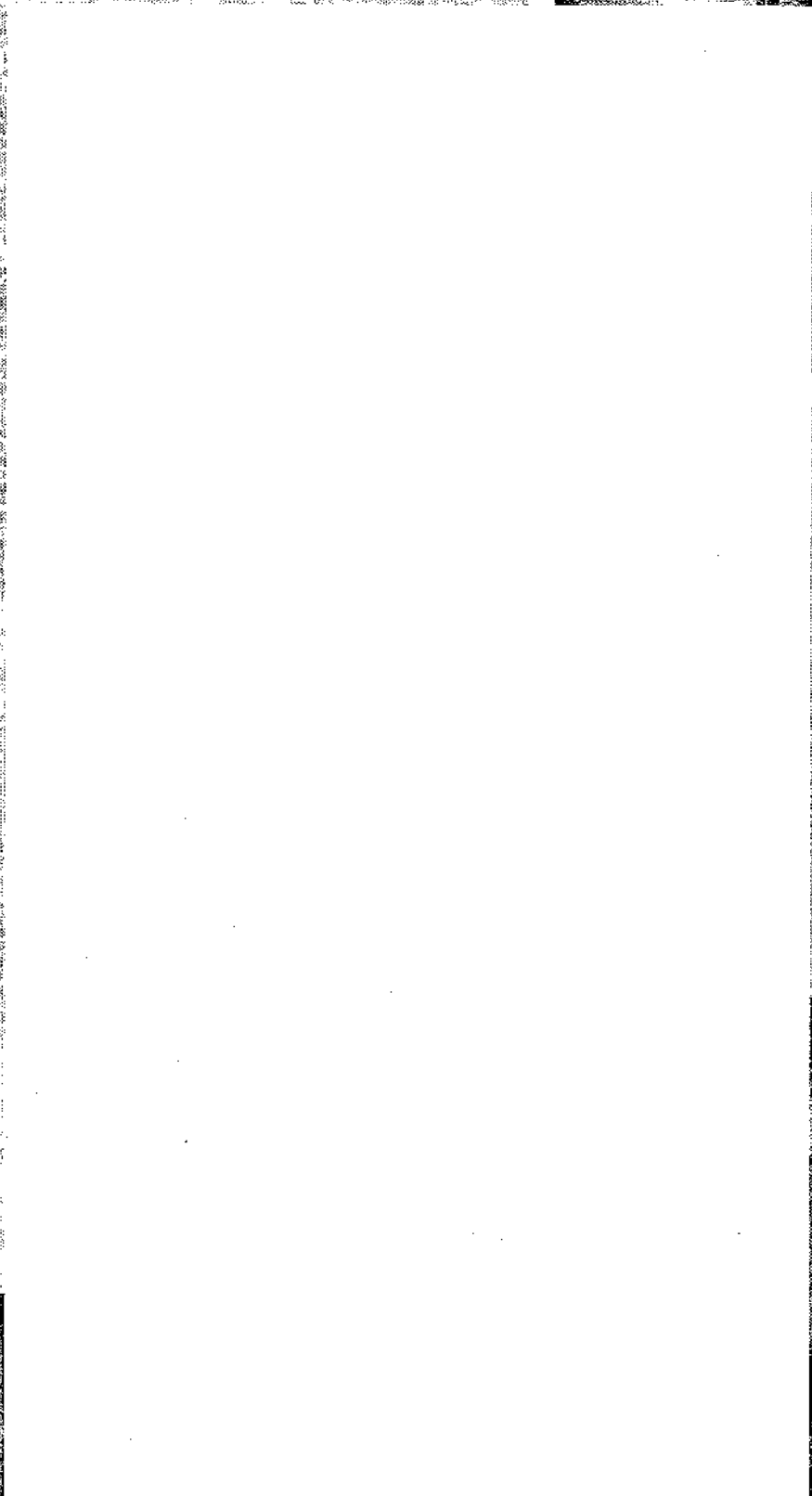
Voor de publieke meningsvorming is Radio 1 de belangrijkste radiozender. Sinds enkele jaren investeert de zenderredactie extra in onderzoeksjournalistiek en in economische berichtgeving. De Raad wil

burgers is eveneens relatief laag. Mede dankzij de opbrengsten uit de Ster bedroegen de kosten per huishouden in 2001 87 euro. De Duitsers (188), Engelsen (185), Denen (153), Zweden (154) betalen meer; de Vlamingen (92) en Fransen (81) ongeveer evenveel, de Walen (73) en Italianen (63) minder. Uitzonderlijk goedkoop voor burgers is de bijna geheel uit reclame gefinancierde Spaanse publieke omroep (6).

¹⁰ Het Fonds Omroep Reserve wordt gevormd uit het overschot boven het gebonden deel (91 miljoen) van de Algemene Omroep Reserve (buffer om tegenvallers in inkomsten en uitgaven op de mediabegroting op te vangen) dat het rijk jaarlijks overdraagt aan de Publieke Omroep.

¹¹ Omroepen kunnen niet van de ene op de andere dag een kantoorpand verlaten, hun personeelsbestand en salarisstructuur herzien, contracten met leveranciers van faciliteiten en diensten opzeggen, en afdelingen en redacties samenvoegen. En om bijvoorbeeld de internetsystemen van omroepen op elkaar te laten aansluiten, zijn eerst zelfs nog investeringen noodzakelijk.

¹² 3FM draait in prime time minder hits en doet live verslag van concerten en festivals. Onderscheidend ten opzichte van commerciële muziekzenders is ook het jongerenjournaal. Tot slot heeft 3FM de toon gezet met vernieuwende presentatieformules die door andere muziekzenders zijn gekopieerd.

nader onderzocht of dit er toe heeft geleid dat Radio 1 behalve voor de Haagse politiek ook voor het Nederlands bedrijfsleven meer een luis in de pels wordt.

Het relatieve succes van publieke radio is mede te danken aan samenwerking tussen de zendgemachtigden. In 2002 zijn opnieuw belangrijke stappen gezet. Zo wordt de concertprogrammering op Radio 4 beter gecoördineerd en boekt Radio 2 succes met themaweken en meer muziek voor dertigers en veertigers. Op Radio 1 was er al het gezamenlijke Radio 1 Journaal, waarvoor de omroepverenigingen budget en mensen hebben overgedragen aan de NOS. Nu zijn er bovendien dagelijkse rubrieken buiten de radiopiekuren: De Ochtenden verzorgd door VARA, VPRO en EO en Een op de Middag door AVRO, KRO en de NCRV.

In 2002 besteedden Nederlanders gemiddeld een derde van hun luistertijd aan de landelijke publieke zenders.¹³ Gezien de aard van de publieke programmering en de concurrentie van commerciële en regionale radio is dit een goede prestatie. Tegelijkertijd zijn er zorgen: 3FM verliest terrein in de doelgroep van 13 tot 34 jaar en heeft moeite om vrouwen en allochtonen te veroveren. Voor Radio 4 blijkt het lastig om met zijn programmering (veel gesproken woord en lange concerten) meer luisteraars te trekken en ook 747AM heeft weinig luisternaars.

Pagina

8

Nummer

med-2003.6514/3

Programmabeleid 2004

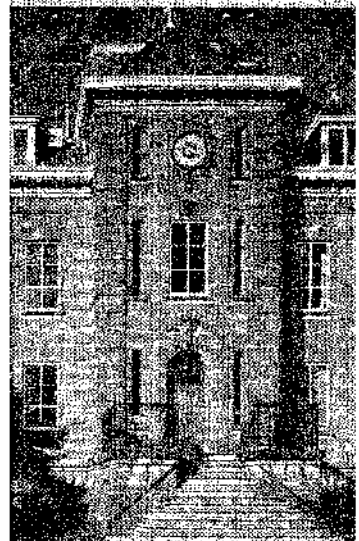
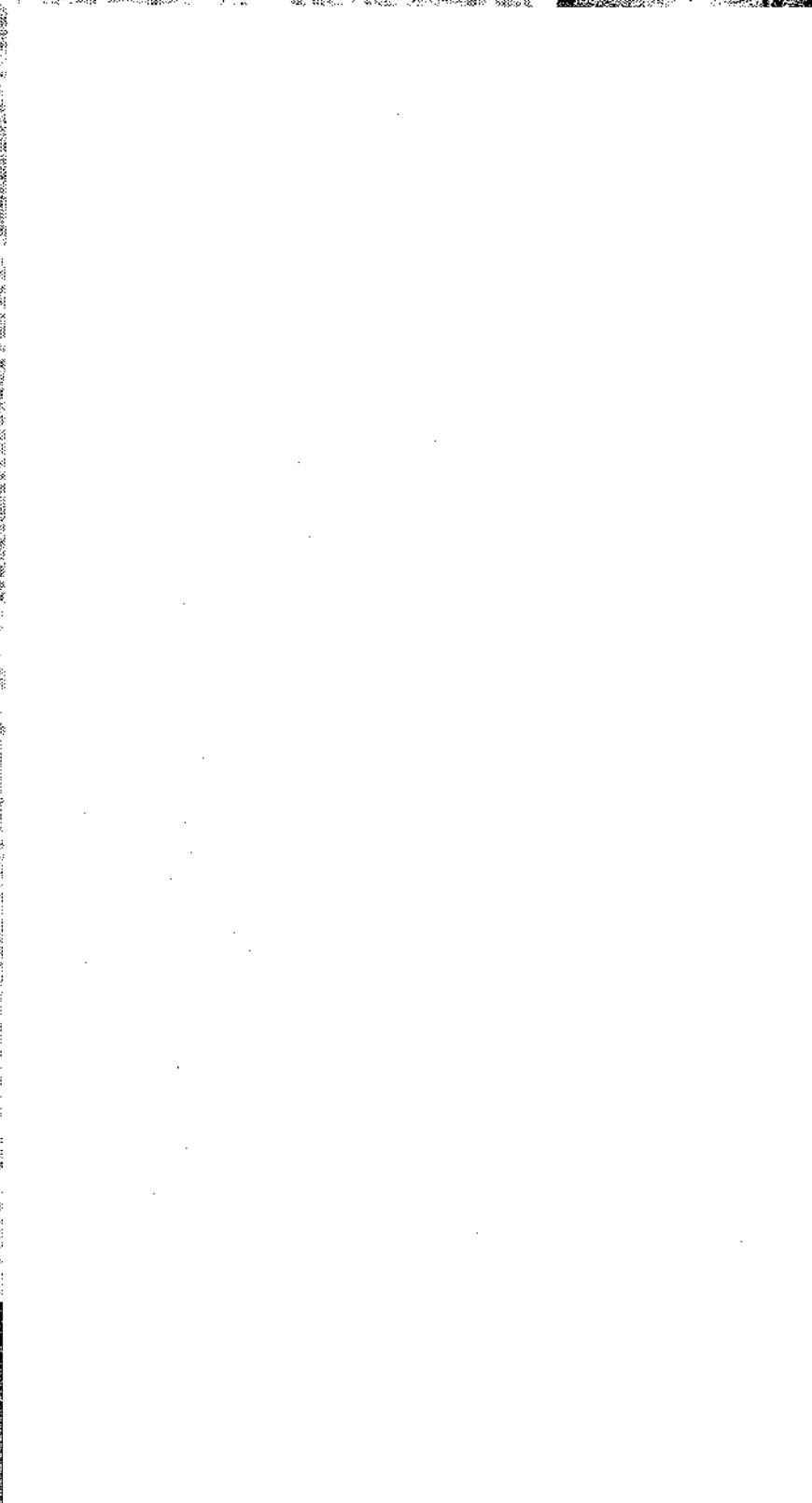
De Raad is positief over de meeste voornemens voor radio in de Meerjarenbegroting 2004-2008. Voor Radio 1 en Radio 2 worden geen grote koersveranderingen voorgesteld. 3FM profileert zich nadrukkelijker als een popzender voor jongeren. De Raad steunt die keuze en denkt dat daarbij het onderscheid met commerciële muziekzenders nog beter uit kan komen, door in het gesproken woord aan te sluiten bij de leefwereld van jongeren (die uit meer bestaat dan muziek) en door nog meer nieuwe muziek draaien.

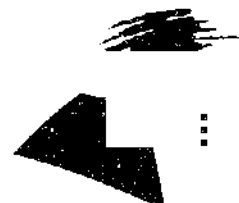
Naar aanleiding van de bezuinigingen is binnen de Publieke Omroep een werkgroep opgericht die de opdracht heeft de radiostrategie te herzien. Het gaat daarbij allereerst om 747AM en Radio4. De Raad wil vanuit zijn positie een paar zaken opmerken:

Volgens de Meerjarenbegroting overweegt de NPS om zijn programma's voor allochtonen in talen van de herkomstlanden te verminderen omdat de doelgroep er niet meer naar luistert - het Chinese programma uitgezonderd. Multiculturele jongerenradio zal mogelijk de vrijgekomen zendtijd op 747AM innemen.¹⁴ Vorig jaar zijn echter de lokale publieke omroepen in Amsterdam, Den Haag, Rotterdam en Utrecht voor dezelfde doelgroep al een zender gestart: FunX. Het lijkt niet verstandig dat de landelijke publieke omroep dit initiatief nu verdubbelt en beconcurrert. Zou het voor de NPS een optie zijn de programma's van FunX landelijke dekking te geven?

¹³ De doelstelling van de Publieke Omroep is een totaal luistertijdaandeel van 33%.

¹⁴ De NPS heeft de wettelijke taak om op radio en televisie tenminste 25%, respectievelijk 20% van de zendtijd te besteden aan minderhedenprogrammering. Van een multicultureel radioprogramma zou muziek een essentieel ingrediënt vormen. De doelgroep zal dus vooral via de kabel moeten luisteren, want op ontvangstkwaliteit van muziek op de middengolf is slecht

In het rapport van McKinsey is voorgesteld te bezuinigen op 747AM vanwege de hoge kosten per luisteraar. Volgens de Raad staat vast dat 747AM onmisbaar is als podium voor een aantal specifieke en deels wettelijk voorgeschreven taken. De kleine zendgemachtigden, de EO en de NCRV zenden er hun levensbeschouwelijke programma's uit, er is zendtijd voor educatieve omroep, en voor etnische minderheden (NPS). Deze programma's zouden op andere zenders ernstig afbreuk doen aan het profiel en het bereik. Het is daarom nu geen optie om de vijfde zender op te geven. Bovendien bedient 747AM liefhebbers van radiodocumentaires, verdiepende (sub)cultuur en kunst. Men heeft een ontwikkeling voor ogen tot de 'achtergrondbijlage' bij Radio 1. De Raad kan zich voorstellen dat de Publieke Omroep deze ambitie nog niet wil verlaten. Besparingen kunnen worden behaald door nog meer uitwisseling van programma's tussen Radio 1 en 747AM.¹⁵ Mocht het bereik niet verbeteren, dan kan men over één tot twee jaar alsnog terugvallen op het scenario geschetst door McKinsey, waarin 747M het programma-aanbod beperkt tot het hoogstnodige en verder Radio 1 doorgeeft. Voor de toekomst zou de Publieke Omroep kunnen onderzoeken welke voordelen distributie van radioprogramma's voor kleine doelgroepen via internet biedt. Een eerste indruk van de mogelijkheden geeft '3voor12' – een internetkanaal voor alternatieve popmuziek van de VPRO.

De werkgroep radio buigt zich ook over het programma-aanbod op Radio 4. Volgens de Raad zijn er kansen om door een vernieuwende aanpak een breder publiek te bereiken en (buiten de piekuren) meer te doen aan wereldmuziek en jazz. Bij het restylen van de zender zal de taakverdeling en samenwerking met de Concertzender (neventaak van de Publieke Omroep) moeten worden betrokken. In het rapport van McKinsey is de organisatie van Radio 4 en de omvang van de omroeporkesten ter discussie gesteld. In paragraaf 6 zal de Raad zijn ideeën hierover geven.

Pagina

9

Nummer

med-2003.6514/3

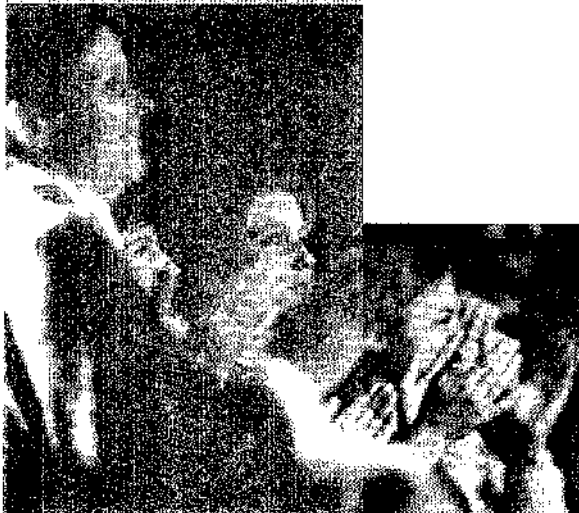
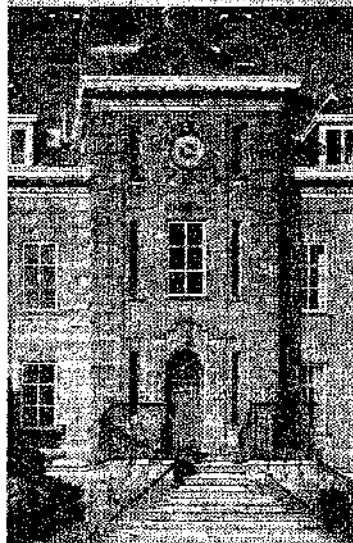
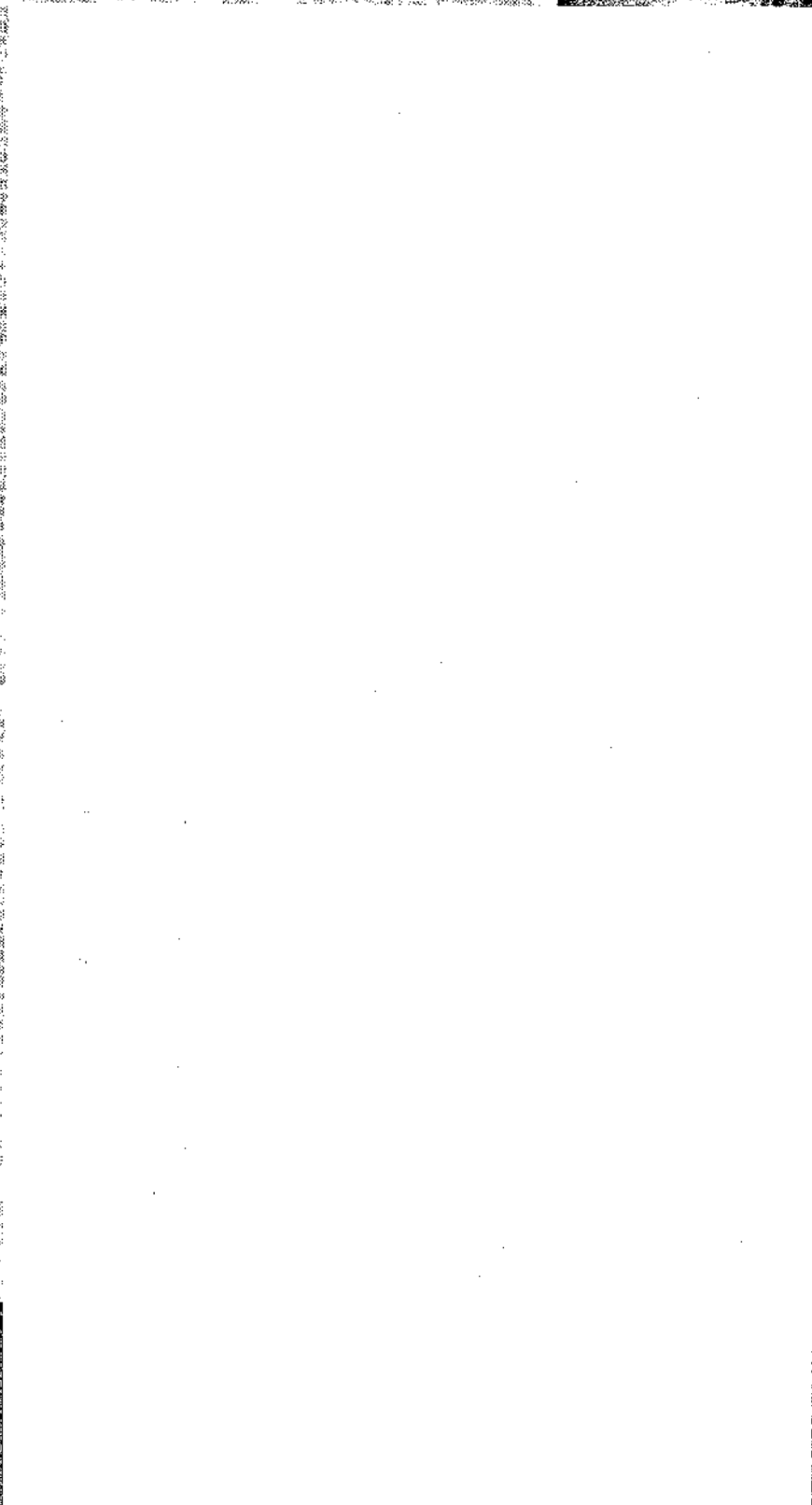
4. Ontwikkeling landelijke publieke televisie

Programmatisch verslag 2002: aanbod

De gegevens over de zendtijdverdeling in de Meerjarenbegroting representeren de sterke en de zwakke kanten van de publieke televisie. De informatieve programmering op de publieke televisiezenders is zeer omvangrijk en gevarieerd, maar het aanbod van fictie – in het bijzonder Nederlands drama – blijft achter.

Informatie, sport niet meegerekend, besloeg in 2002 60 procent van de zendtijd. Behalve in het NOS Journaal, wordt de maatschappelijke actualiteit op de voet gevolgd door drie dagelijkse actualiteitenrubrieken, in discussieprogramma's en in reportage- en documentairerubrieken. Ook de aanwezigheid van (kritische) consumentenprogramma's op de publieke televisie past in deze journalistieke traditie. De publieke omroep onderscheidt zich met zijn omvangrijke informatieve aanbod van de commerciële omroep. Er is een

¹⁵ In dit verband verbaast de Raad zich over het voornemen om de herhaling van de 747documentaire op Radio 1 om 24.00 uur, na Met Het Oog op Morgen, te vervangen door een nieuw achtergrondprogramma.

keerzijde aan deze medaille. De publieke omroep heeft een relatief zware programmamix, ook wanneer hij wordt vergeleken met publieke omroepen in omringende landen.¹⁶ Sinds 2000 is het streven om daarin verandering te brengen, door uitbreiding van lichte informatie en fictie. Uit het programmatisch verslag blijkt dat de beoogde verschuiving in 2002 niet is gerealiseerd.¹⁷

De Raad maakt zich vooral zorgen over het gebrek aan continuïteit en consistentie in televisiedrama en culturele programma's.¹⁸ In 2002 werd 8 procent van de zendtijd tussen 16.00 en 24.00 uur besteed aan Nederlands drama en comedy, waarvan 4 procent jeugdseries. De doelstelling voor dit tijdvak is nu 9 procent. De Raad pleit voor een hoger ambitieniveau. Net als bijvoorbeeld romans en theater draagt televisiedrama bij aan reflectie op de eigen geschiedenis, cultuur, normen en waarden. Deze breed gedefinieerde culturele functies worden uiteraard ook vervuld door non-fictie en (satirisch) amusement, maar die ontberen de kracht van verdichting en verbeelding die zo kenmerkend is voor films en drama. Bovendien heeft het publiek veel belangstelling voor drama.

De Raad vindt ook dat kunst en cultuur een betere inbedding horen te hebben in het programmabeleid van de publieke omroep. Niet zozeer gaat het om de omvang van het aanbod, wel mist hij een duurzame visie op de culturele functie van de publieke omroep. Er is te weinig berichtgeving over de culturele actualiteit, veel programma's over kunst worden uitgezonden buiten prime time ('omdat het moet'), het verloop in titels is groot en even leek zelfs een gevestigd instituut als de Matinee te kunnen verdwijnen.

Een succes was in 2002 de kinderprogrammering. Altijd al was het publieke programma-aanbod voor kinderen zeer gevarieerd en vaak van goede kwaliteit, zeker gezien het gegeven dat de uurbedragen vaak lager liggen dan bij televisie voor volwassenen.¹⁹ In 2001 is bovendien het

Pagina

10

Nummer

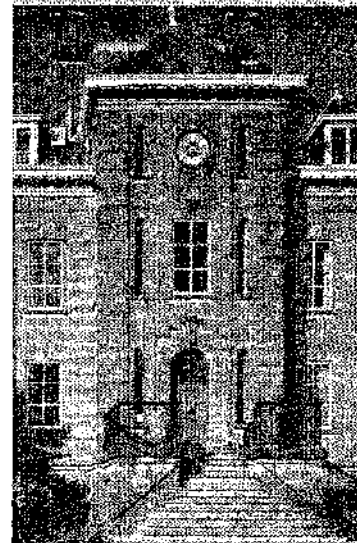
med-2003.6514/3

¹⁶ McKinsey (2003, p.26) heeft een vergelijking gemaakt met de commerciële zenders en met de publieke omroepen in het Verenigd Koninkrijk, Duitsland, Frankrijk, Italië, Spanje, Zweden, Denemarken en België. Serieuze fictie (human interest, sport en overige non-fictie zijn niet meegeteld) beslaat 44% van de zendtijd van de publieke omroep, tegenover een gemiddelde van 21% bij de commerciële omroep en 32% bij buitenlandse publieke omroepen. Overigens is vooral ook de inhoud van het publieke informatieaanbod onderscheidend. Hij behandelt onderwerpen die uiteenlopen van religie tot levensstijl, van kunst tot kitsch, van geschiedenis tot gezondheid. Commerciële televisie legt (momenteel) een accent op wonen, auto's, misdaad en showbusiness.

¹⁷ In 2002 zijn zelfs meer uren non-fictie uitgezonden dan in 2001. Dit is ten koste gegaan van de hoeveelheid zendtijd voor drama, amusement en muziek. (Meerjarenbegroting 2004, p.55).

¹⁸ Hier wordt niet bedoeld op het bredere programmavoorschrift voor cultuur in de Mediawet. Dit luidt dat tenminste 25% van de zendtijd van de omroepverenigingen en 40% van de zendtijd van de NPS moet worden besteed aan 'programmaonderdelen van culturele aard'. Hiervoor tellen mee: informatierubrieken, praatprogramma's en documentaires over cultuur (kunst, media, geschiedenis, archeologie, antropologie, sociologie, levensbeschouwing); educatie en gemengd amusement en quizzen over cultuur; Nederlands drama en serieus buitenlands drama; kunstzinnige documentaires; uitvoeringen en registraties van muziek, dans, kleinkunst en cabaret; en kerkdiensten. Volgens de Mediawet moet verder minimaal 35% van de zendtijd worden bestemd voor informatie en educatie en is er een maximum van 25% voor verstrooiing (spelschetsen, quizzen, licht buitenlands drama, cabaret en satire). De percentages kunnen niet bij elkaar worden opgeteld tot 100 procent van de zendtijd, want het zijn geen elkaar uitsluitende categorieën – een informatief of een verstrooiend programma kan ook meetellen voor cultuur. Volgens een rapportage door het Commissariaat voor de Media (september 2003) voldeed de Publieke Omroep in 2002 aan alle programmavoorschriften.

¹⁹ Zie de tweejaarlijkse rapportages over het televisieaanbod voor kinderen op de publieke en commerciële zenders van het expertisecentrum Jeugd en Media van het Nederlands Instituut voor Zorg en Welzijn (NIZW).

aanbod van de omroeporganisaties gebundeld in Z@ppelin op het derde net. De herkenbaarheid is hierdoor vergroot, en dat heeft weer bijgedragen aan een goed bereik onder de doelgroep.

Bereik in 2002

In het Concessiebeleidsplan heeft de Publieke Omroep zich ten doel gesteld een kijktijdaandeel te halen van 40 procent: van de 100 uur kijken mensen dan 40 uur naar de publieke zenders. Het kijktijdaandeel is in 2002 echter gedaald naar 37,7 procent. De publieke omroep is er wel in geslaagd een verjonging van het kijkerspubliek (50-) te realiseren, al worden de eigen doelsstellingen op dit punt nog niet gehaald. Over het bereik onder allochtoon publiek verschaft de Meerjarenbegroting geen cijfers.

Belangrijker dan de kale cijfers zijn volgens de Raad onderliggende trends in het mediagebruik. Uit leefstijlonderzoek door de dienst Kijk en Luister Onderzoek (KLO) blijkt dat de landelijke publieke omroep de meeste supporters heeft onder kinderen tot twaalf jaar en onder vijftig plussers die relatief actief zijn in de maatschappij en/of veelvuldig deelnemen aan het culturele leven.²⁰ Ook hebben de publieke zenders een goed bereik bij jonge volwassenen met een sterke maatschappelijke oriëntatie, maar in het kijkmenu van deze groep nemen ook commerciële zenders een groeiende plaats in. De publieke omroep heeft minder contact, of dreigt dit te verliezen, met circa 9 miljoen Nederlanders; dit is het aantal mensen dat nu minder dan 30 procent van zijn kijktijd aan publieke televisie besteedt. Daartoe behoren sociale milieus die zich minder betrokken voelen bij ontwikkelingen in de maatschappij. Vaak zijn het zware kijkers die kiezen voor amusement en ontspanning en op wie commerciële televisie dus een grote aantrekkingskracht uitoefent. Verder kijken ook jongeren meer naar commerciële zenders.

Opmerkelijk is dat de publieke televisiezenders terrein verliezen bij de brede middengroep van hedendaagse gezinnen – de 'ouders van nu' in een omschrijving van KLO. Het gaat om een kleine 4 miljoen (van de 9 miljoen) mensen die gematigd actief in de maatschappij staan en zeer veel aandacht besteden aan het gezinsleven, vaak met jonge of opgroeiende kinderen. Het kijkmenu wordt gedomineerd door ontspanning, maar er is zeker belangstelling voor informatie. In de Meerjarenbegroting belooft de Publieke Omroep zich te verdiepen in de achtergronden van deze ontwikkelingen. De Raad ondersteunt dit zeer en kijkt uit naar de consequenties voor het programmabeleid voor 2005.

Programmabeleid 2004

Het programmabeleid voor televisie staat in 2004 opnieuw in het teken van de gewenste verschuiving in de programmamix. De Raad steunt de bijbehorende voornemens. Positief is bijvoorbeeld het streven om voor Nederland 2 nieuwe licht informatieve programma's te ontwikkelen die de afhankelijkheid van – de kijkcijfers van – sport kunnen verminderen. Voor Nederland 3 lijkt de nieuwe verdeling van de zendtijd belangrijk, waarin de VARA verantwoordelijk is voor de vooravond en de late avond. Verder zijn er hoopgevende berichten over gezamenlijke productie van

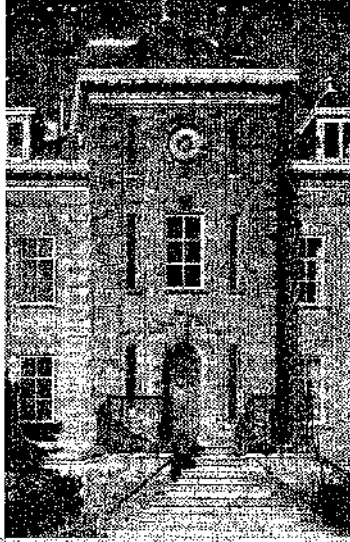
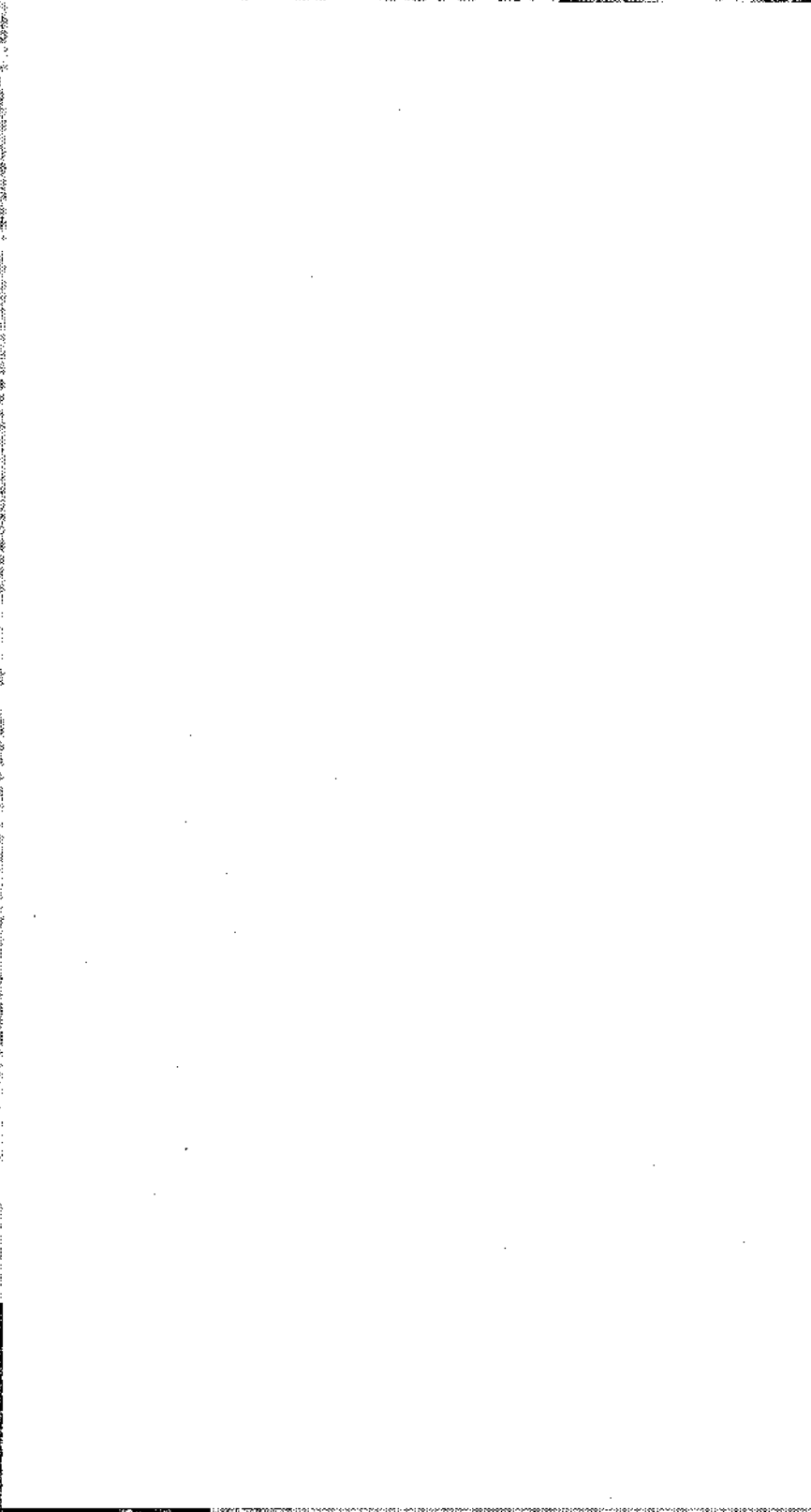
Pagina

11

Nummer

med-2003.6514/3

²⁰ Het betreft het onderzoek naar leefstijlen van Kijk en Luisteronderzoek. De Publieke Omroep heeft hieruit op verzoek van de Raad extra informatie verschaft, in aanvulling op de Meerjarenbegroting.

Nederlands drama op de netten. Ook besteedt de Raad van Bestuur in verhouding tot de zendtijd een groot deel van zijn programmaversterkingsbudget en het Fonds Omroep Reserve aan fictie. Toch heeft de Raad onvoldoende vertrouwen in een duurzame verbetering van de positie van drama. Hij pleit voor gezamenlijk dramabeleid dat langer mee kan en richting geeft aan aankoop en productie door de omroeporganisaties. Nodig zijn afspraken over welke soorten drama optellen tot een evenwichtig aanbod voor de drie zenders, hoeveel er de komende jaren moet worden gemaakt, door wie, met welk budget en voor welke tijdstippen in het programmaschema. Vaste tijdstippen zijn vooral belangrijk om ook met (lange en kortere) kwaliteitsseries en Telefilms publiek op te bouwen.

In het Vooradvies heeft de Raad ook al aangedrongen op gezamenlijk filmbeleid – naast speelfilms gaat het daarbij om documentaires, korte films (waaronder animatie) en jeugdfilms. De omroep en de filmwereld hebben hier een gedeeld belang. Scenaristen, regisseurs, producenten, acteurs, camera- en geluidsmensen, editors en artdirectors vormen een creatieve, vaak freelance, beroepsgroep die zowel voor televisiedrama en documentaires als voor de speelfilm actief is en ontwikkelingen binnen het ene medium meeneemt naar het andere. Voor beide sectoren gaat het om een onmisbare pool van talent. Een hoe duurzamer en breder de basis voor deze beroepsgroep, hoe steviger zich een traditie kan vestigen van vakmanschap, originaliteit en succes bij het publiek. In de praktijk is de publieke omroep al medefinancier van veel Nederlandse films en sinds enkele jaren loopt het Telefilm (en Telescoop)project. Maar het zou goed zijn tot langjarige afspraken te komen, zodat er meer continuïteit is. In omliggende landen legt de overheid wettelijke verplichtingen op. In Nederland zou de Publieke Omroep een covenant kunnen sluiten met de filmsector. Wanneer daarnaast de omroeporganisaties en de omroepfondsen meer hun krachten bundelen, hoeven producenten niet langs zoveel loketten en hun plannen steeds aan te passen aan cisen van een nieuwe mogelijke financier.

In het rapport van McKinsey is voorgesteld de aankoop van dramaserieën, documentaires en films uit het buitenland onder te brengen bij een gezamenlijke afdeling.²¹ Dit idee stamt al uit 1990. De Raad bepleit met kracht gezamenlijke aankoop nu eindelijk te realiseren. Niet alleen is het goedkoper wanneer minder mensen de wereld rondreizen, belangrijker is dat de Nederlandse publieke omroep zijn zendtijd en geld moet bundelen om aantrekkelijke programmapakketten te kunnen verwerven op de internationale markt. Aan verschillende behoeften van de geprofileerde televisiezenders en aan specialistische behoeften, bijvoorbeeld educatie, kan worden voldaan door hiervoor op de gezamenlijke aankoopafdeling accountmanagers aan te wijzen.

In het rapport van McKinsey is gesuggereerd dat ook de actualiteitsredacties kunnen worden samengevoegd tot één algemene redactie. De Raad denkt eerder aan samenvoeging per net. De publieke omroep dient in nieuws en actualiteiten uiteenlopende standpunten in de samenleving te weerspiegelen. Lange tijd bood de aanwezigheid van

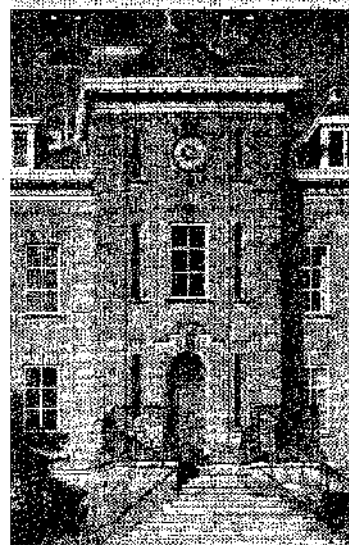
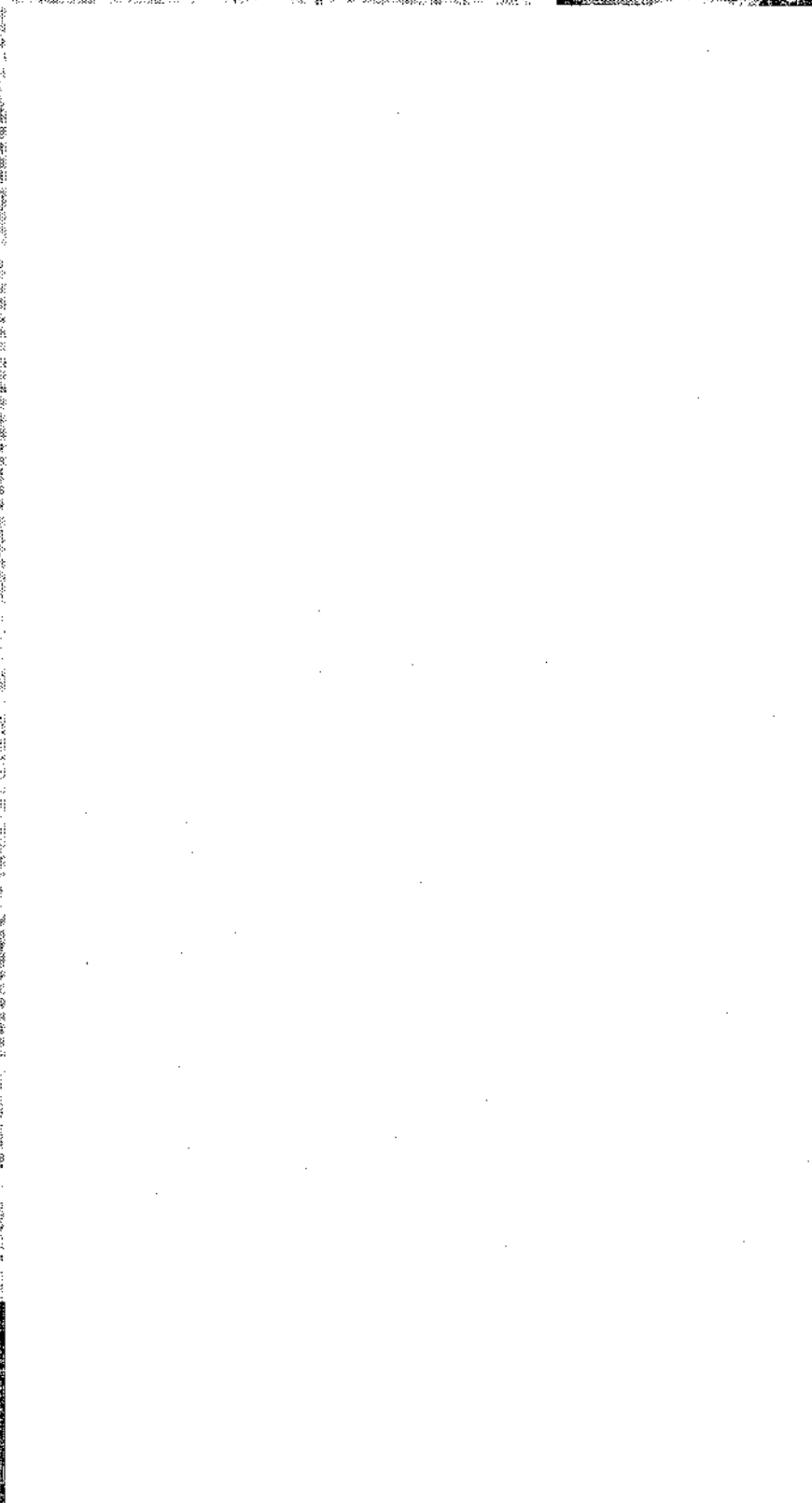
Pagina

12

Nummer

med-2003.6514/3

²¹ Er is bij de Publieke Omroep een afdeling aankoop, maar die voert alleen de prijsonderhandelingen over (pakketten) films of tv-series in opdracht van een omroeporganisatie. Die omroeporganisatie selecteert en beslist wat zij, tegen welke prijs, aankopen. Deze afdeling beheert ook het interesseregistratiesysteem, dat moet voorkomen dat omroeporganisaties tegen elkaar opbieden.

meerdere zendgemachtigden goede garanties voor pluriformiteit. Inmiddels is de journalistieke beroepsgroep echter ontzuild, geprofessionaliseerd en uniformer geworden. Beroepscodes en mechanismen van nieuwsselectie zijn meer bepalend geworden voor de berichtgeving dan politieke of levensbeschouwelijke opvattingen. Ook in de drie actualiteitenrubrieken ontstaat hierdoor overlap; zeker het nieuws van de dag wordt vaak door alledrie gevolgd en krijgt een overeenkomstige aanpak. Voor andere onderwerpen geldt dit minder. Op Radio 1 is gedemonstreerd hoe doelmatigheid, kwaliteit, pluriformiteit en een goed publieksbereik kunnen samenkomen. Voor televisie wordt vooruitgang geboekt wanneer op Nederland 1 en 2 de actualiteitenredacties daadwerkelijk samengaan, in plaats van zendtijd delen onder een gemeenschappelijke noemer, en wanneer op Nederland 3 de VPRO zich, als voorgenomen, aansluit bij NOVA.²² Per redactie kan vervolgens geïnvesteerd worden in een groter onderscheid ten opzichte van de rubrieken op de andere netten.

McKinsey heeft voorgesteld op de programmakosten te besparen door meer te herhalen. In het advies over eCultuur²³ heeft de Raad al opgemerkt dat de digitalisering ertoe uitnodigt om van meet af aan meer omroepgeld (inclusief kosten van auteursrechten) te steken in een kleinere omvang aan originele producties en deze vervolgens intensiever te hergebruiken via de bestaande radio- en televisiezenders, maar ook op nieuwe digitale kanalen en op breedbandinternet. Niet alleen kan de publieke omroep zo meer doen met hetzelfde budget, het is bovendien een manier om in een overvloedig media-aanbod het bereik te vergroten; mensen krijgen de kans om een programma alsnog of nog eens te zien. Volgens de Meerjarenbegroting moet Z@ppelin momenteel weer terrein prijsgeven aan commerciële kinderzenders. Daarom wordt nu de zendtijd op werkdagen uitgebreid, maar de inhoudelijke koers blijft hetzelfde. De Raad juicht dit toe. Kinderen en hun ouders hebben behoefte aan een veilige en respectvolle televisieomgeving en de publieke omroep hoort die te blijven bieden. De Raad waardeert ook de inspanningen van de jeugdredacties om multimediaal te werken en om de multiculturele samenleving een gezicht en een stem te geven in het jeugd aanbod.

Organisatie vanaf 2004

Voor de prestaties van de publieke televisiezenders hangt veel af van een daadkrachtige uitvoering van het voorgenomen programmabeleid. In het Vooradvies heeft de Raad opgemerkt dat er tot nu toe een kloof lijkt te bestaan tussen gezamenlijke doelen en de programmaproductie door de omroeporganisaties voor televisie. In de Meerjarenbegroting 2004 is die kloof ook door de Publieke Omroep onderkend.

In paragraaf 2 is de noodzaak tot verdergaande samenwerking al beargumenteerd. In de visie van de Raad dient de Publieke Omroep als geheel een ambitieus beleid te formuleren voor het totaal van de drie televisienetten. Vervolgens dienen er afspraken te zijn wie welke onderdelen van het programmabeleid uitvoeren en op welke manier. Cruciaal is bovendien dat omroeporganisaties – al of niet in vaste

Pagina

13

Nummer

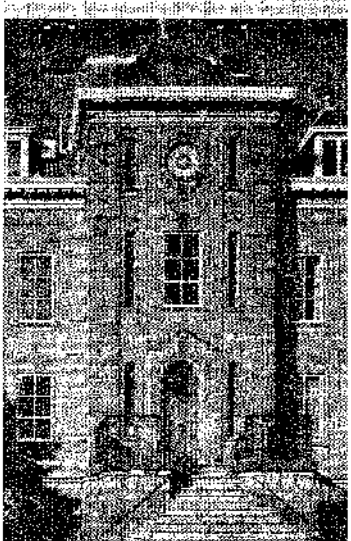
med-2003.6514/3

²² De Raad vraagt zich af waarom in de Meerjarenbegroting slechts melding wordt gemaakt van "een inspanningsverplichting" om AVRO en EO te laten participeren in de actualiteitenrubriek van hun nieuw thuisnet.

²³ Raad voor Cultuur (17 juni 2003), eCultuur van i naar e: over de digitalisering van cultuur en de implicaties voor cultuurbeleid.

[The central area of the page contains a large, mostly blank white space, which appears to be a redaction or a placeholder for text that is not legible due to the high contrast and grain of the scan.]

combinaties per net - aan de (prestatie)afspraken kunnen worden gehouden. Dit vereist een scheiding tussen de professionele (dagelijkse) organisatie van de radio en televisienetten en het bestuur van omroepverenigingen, een sterke Raad van Bestuur met grote sturende bevoegdheden en een Raad van Toezicht die onafhankelijk is van de omroeporganisaties.²⁴

De Raad heeft kennis genomen van het besluit van de Publieke Omroep om te komen tot een andere organisatie van de televisienetten. De gedachte is dat vaste combinaties van omroepen per net weer leidend worden. Dat betekent minder netoverschrijdende programmering en een geleidelijke wisseling van thuisnet tussen AVRO en EO. Ook krijgen de omroeporganisaties, vertegenwoordigd in netredacties en netbestuur, een grotere eigen verantwoordelijkheid ten opzichte van de netcoördinatoren en de Raad van Bestuur. Wanneer dit betekent dat de omroeporganisaties zich meer verbinden aan gezamenlijke doelstellingen, is er sprake van winst.

Bij dit model zijn overigens een aantal relevante vragen te stellen waarop de Meerjarenbegroting niet het begin van een antwoord geeft: heeft een dergelijke groepering enige betekenis voor de kijkers, worden netprofielen aangepast aan de bespelers of passen bespelers zich aan aan (door wie vastgestelde) netprofielen, welke sturingsinstrumenten heeft de Raad van Bestuur indien doelen per net niet worden gehaald en hoe kan in dit model de Raad van Bestuur als enige wettelijke concessiehouder de verantwoordelijkheid houden voor de prestaties van de Publieke Omroep als geheel?

De Raad is er tegen wanneer het besluit leidt tot een federaal model. Dit zou een stap terug zijn in de tijd en in strijd met letter en geest van de concessiewergeving van 2000, die de Raad van Bestuur verantwoordelijk stelt voor programma-aanbod en bereik van de publieke omroep.

Pagina
14
Nummer
med-2003.6514/3

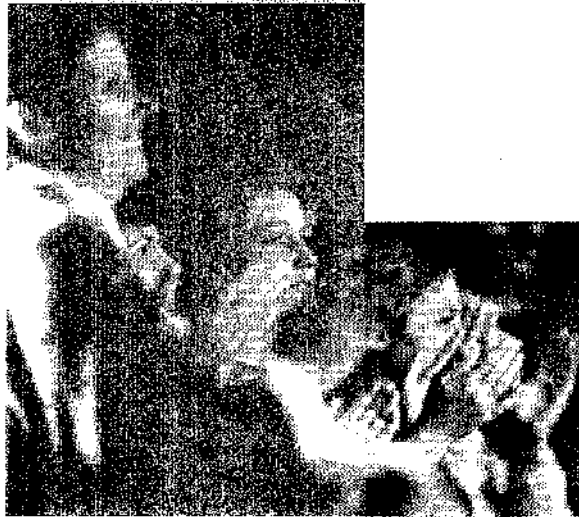
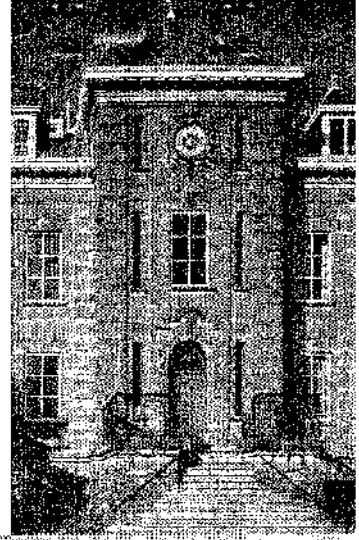
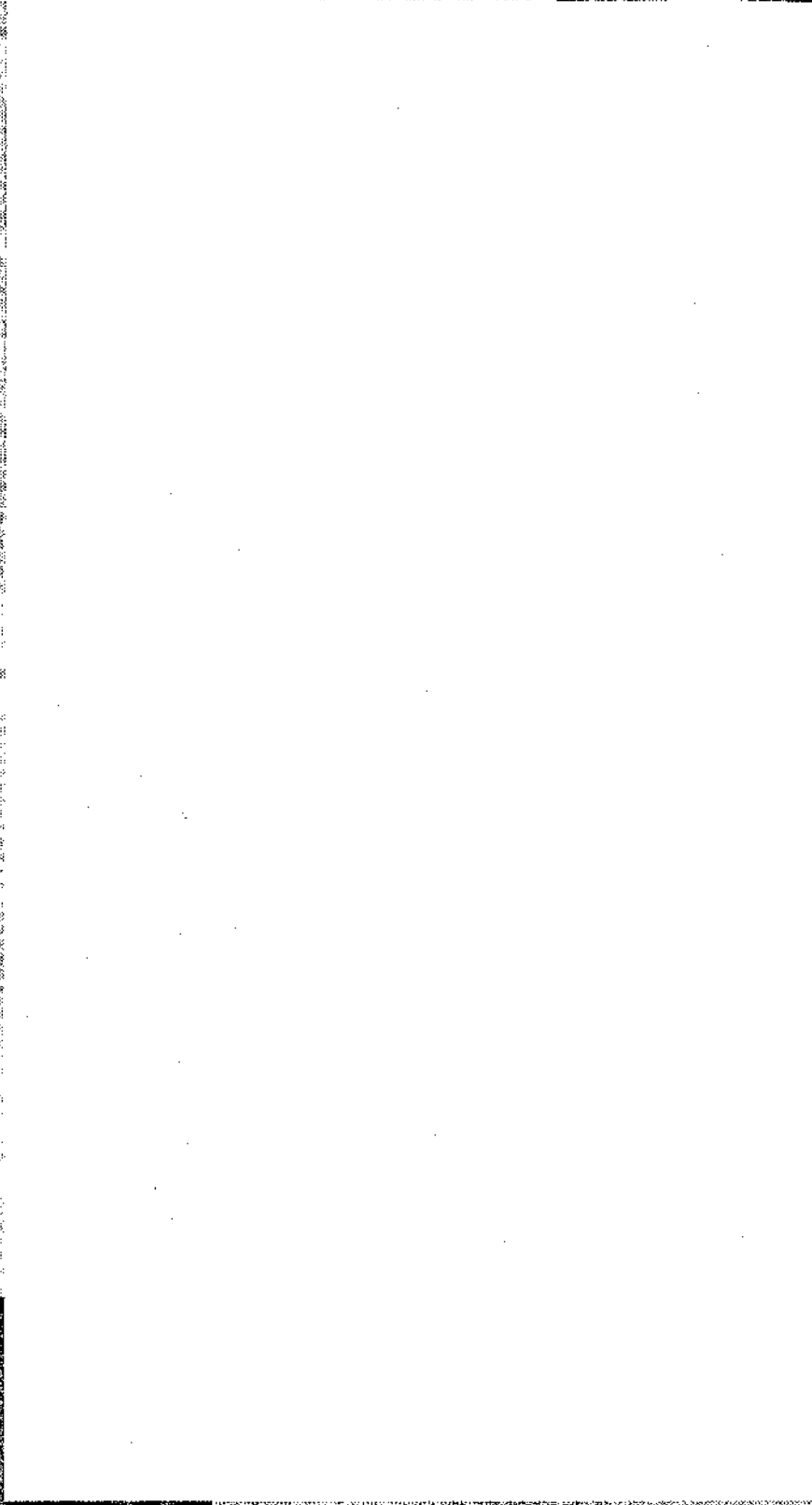
5. Internet, crossmedia en digitale technologie

Programmatisch verslag 2002

In het programmatisch verslag beschrijft de Publieke Omroep zijn activiteiten op internet. Al langer worden websites gemaakt om extra informatie te geven bij en interactieve componenten toe te voegen aan radio- en televisieprogramma's. Nu het aantal huishoudens met breedbandinternet (ADSL, kabel) toeneemt, groeit bovendien de rol van internet als kanaal voor programmadistributie en als archief van audiovisuele fragmenten. Tot slot maken de omroeporganisaties op bescheiden schaal content speciaal voor een digitale omgeving. Tussen de 12 en 14 procent van de Nederlandse internetpopulatie bezoekt minimaal één maal per maand websites binnen het publieke omroepdomein. Daarmee is de landelijke publieke omroep op internet de best bezochte onafhankelijke Nederlandse contentaanbieder.²⁵

²⁴ In het Vooradvies heeft de Raad voorgesteld dat de Raad van Toezicht geheel gaat bestaan uit onafhankelijke, niet aan de omroepverenigingen verbonden, leden.

²⁵ Op de ranglijst van populairste aanbieders moet de Publieke Omroep als enige andere contentaanbieder MSN laten voorgaan, maar daar zit ook Hotmail bij. Verder staan alleen grote uitgevers van indexpagina's, zoekmachines, buitenlandse contentaanbieders, E-businesssites en communicatie- en softwareaanbieders hoger in de Top 10. Bron: Meerjarenbegroting 2004 p.70 en Nielsen Netratings september 2003.

De verslaglegging in de Meerjarenbegroting staat in het teken van de inspanningen om de toegankelijkheid van de webcontent te verbeteren. Na de algemene roegangspoort, omroep.nl, volgden thematische portals, een gemeenschappelijke navigatiebalk, een elektronische programmagids en meer onderlinge doorverwijzingen. Ook wordt voorzichtig gesproken over meer specialisatie (en dus een onderlinge taakverdeling) van de omroeporganisaties, zodat de internetgelden optimaal worden besteed. De Raad prijst deze samenwerking.²⁶

Tegelijkertijd onttrekt de nadruk op de gemeenschappelijke ontsluiting in de Meerjarenbegroting het zicht op de aard van digitale innovatie. Het nichekarakter van Internet betekent dat het bij uitstek geschikt is om het aanbod vanuit verschillende inhoudelijke invalshoeken en redactionele concepten te ontwikkelen. De coördinatie van de Internetactiviteiten moet dus niet leiden tot eenvormige content, maar juist verscheidenheid waarborgen. Internet is bovendien veel meer dan een informatiekanaal. In het advies over eCultuur heeft de Raad beroerd dat digitalisering uitnodigt tot vernieuwing van culturele en journalistieke productieprocessen, tot verbindingen tussen omroepen en andere culturele en maatschappelijke organisaties, tot interactie met gebruikers en tot reflectie op de eigen rol in de samenleving. Enkele voorbeelden van dit type innovatie bij de landelijke publieke omroep zijn Crisis van de NPS, de AVRO Tribunes en de lokale versies van '3voor12' die de VPRO ontwikkelt met poppodia.

Onderdeel van digitale innovatie is ook de ontwikkeling van crossmedia concepten voor radio, televisie en internet. Uit de Meerjarenbegroting wordt niet goed duidelijk hoeveel de Publieke Omroep hierin wil investeren.

Hoewel de Publieke Omroep verklaart te maken van de afrekenbaarheid van internetdoelen, is in de Meerjarenbegroting nergens een streefnorm vastgelegd voor bereik of bezoekersaantallen. Voor optimale toegankelijkheid is het belangrijk dat de content van de publieke omroep ook zichtbaar en vindbaar is wanneer gebruikers hun zoektocht niet starten bij omroep.nl of een programmasite. Hoeveel doet men om internetgebruikers via sites van derden naar omroep.nl te krijgen? Interessanter nog is daadwerkelijke integratie van omroepcontent in internetinitiatieven van of met derden. Dit kan de maatschappelijke verankering van de publieke omroep verstevigen.

Een punt van aandacht is tot slot de positie van internetafdelingen. Culturele en journalistieke innovatie komt het beste van de grond wanneer internetredacteuren nauw samenwerken met radio- en televisiemakers. Dit brengt een verandering in werkwijzen mee binnen de gehele omroeporganisatie.

Plannen voor 2004

Volgens de Meerjarenbegroting 2004 is het voornemen om op internet in 2004 5 miljoen euro te bezuinigen. Dat betekent dat op internet in vergelijking met radio en televisie meer dan eventedig wordt bezuinigd. De Raad vindt dit onverstandig. Digitalisering raakt de kern van de omroeppraktijk en de toekomstige positie van de publieke omroep in de

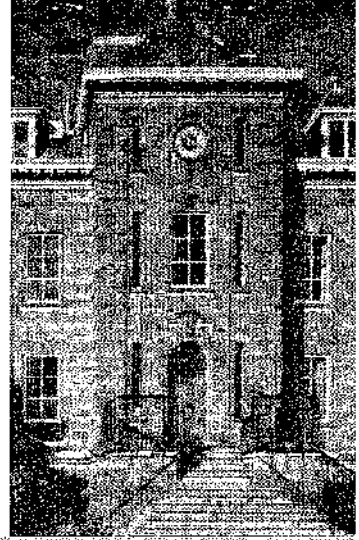
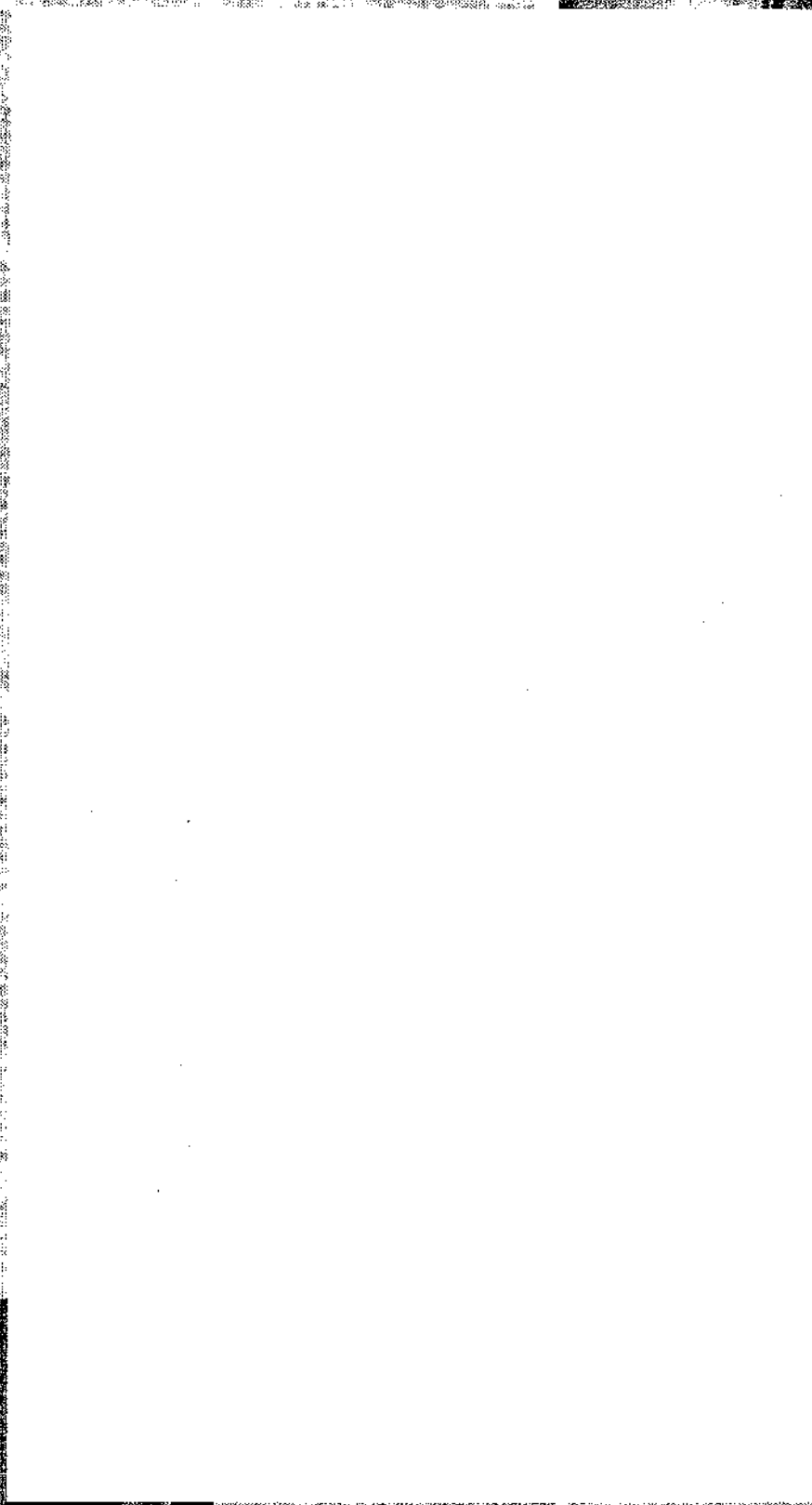
Pagina

15

Nummer

med-2003.6514/3

²⁶ Overigens blijft internet een medium voor nicheaanbod voor de kleinste gemene deler. Volgens de Raad zouden daarom de afzonderlijke merknamen van omroepen en programmatitels op de gezamenlijke portals van omroep.nl beter zichtbaar mogen zijn.

maatschappij. De publieke omroep moet daarom blijvend investeren in digitale innovatie. De Raad adviseert de Staatssecretaris vast te houden aan oormerking van het budget voor nieuwe media en aan de eis van een gezamenlijk plan en een jaarlijkse rapportage over de bestedingen. Bovendien zou een deel van het geld niet langer naar rato (van zendtijd) over de omroepen moeten worden verdeeld, zodat de meest innovatieve omroepen nu niet extra hoeven in te leveren maar juist extra kunnen worden beloond.

Volgens de Meerjarenbegroting zal de digitalisering van het productie- en uitzendproces in 2004 worden voortgezet. Ook wordt op zeer bescheiden schaal gewerkt aan een aanbod voor digitale radio en televisie. De Raad kan zich voorstellen dat volledige digitale themakanalen in de huidige financiële situatie geen prioriteit hebben. Tegelijkertijd pleit hij ervoor de optie van een cultuurkanaal op de agenda te houden. In experimenten met digitale televisie kan een blok herhalingen van culturele programma's en kunstzinnige documentaires worden meegenomen, aangevuld of vervolgd met andere themablokken (educatie, jeugd) en/of aanbod van anderen (bijvoorbeeld Arte). Ook de verbinding tussen digitale televisie en internet verdient blijvend aandacht.

Pagina
16
Nummer
med-2003.6514/3

6. Omroeporkesten en Wereldomroep

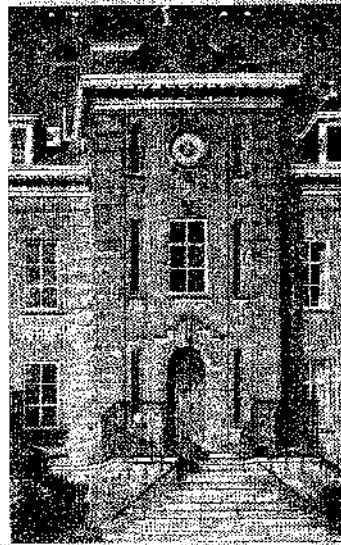
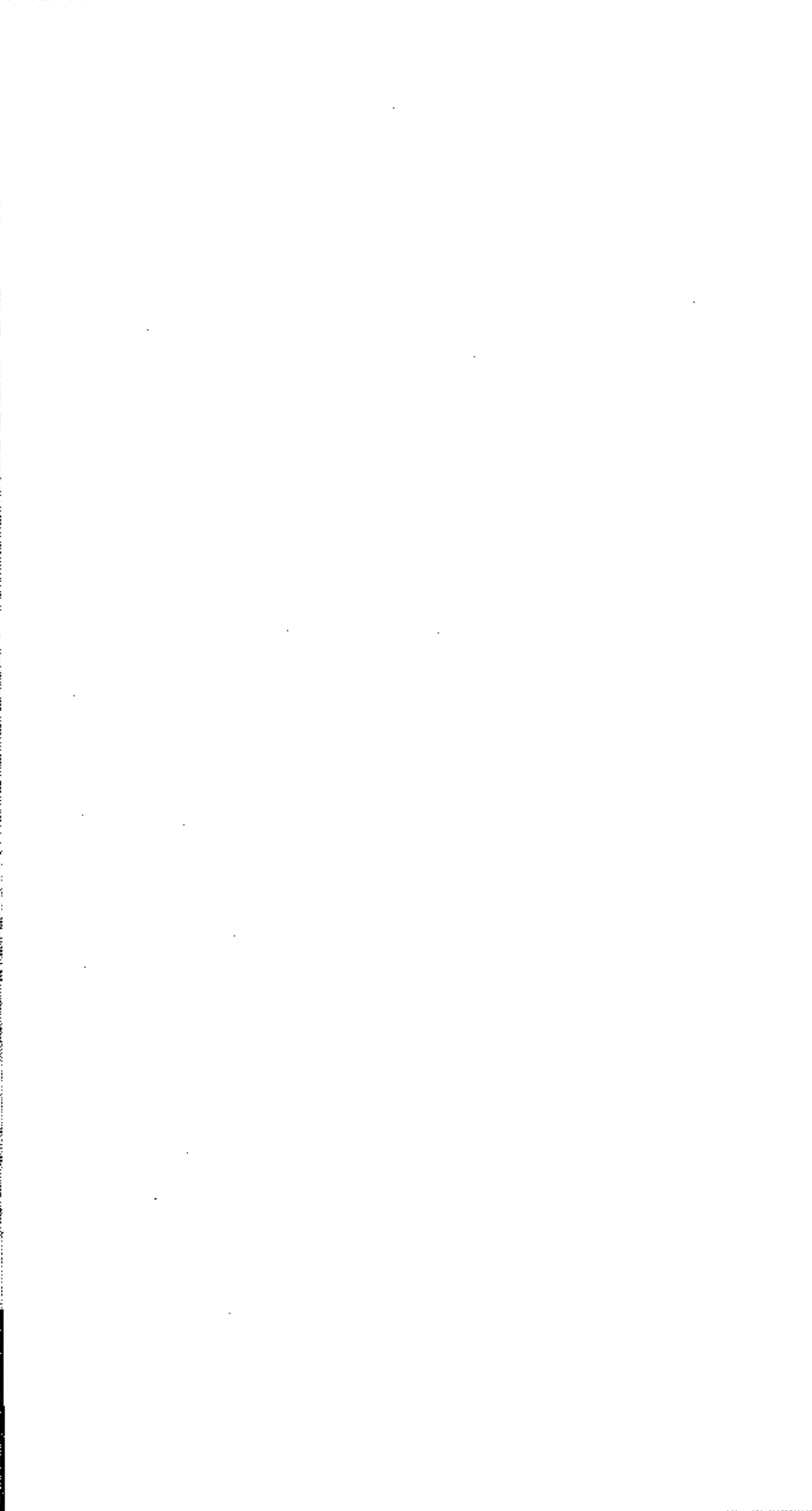
De landelijke publieke omroep is niet de enige post op de mediabegroting. Ook andere voorzieningen, zoals de regionale publieke omroep, het Commissariaat voor de Media, het Bedrijfsfonds voor de Pers, het Muziekcentrum van de Omroep en de Wereldomroep worden hieruit bekostigd. Het kabinet heeft aangegeven dat alle posten op de mediabegroting voor bezuinigingen in aanmerking komen. De precieze omvang en de verdeling zijn nog ter besluitvorming in de Tweede Kamer. In het efficiencyonderzoek van McKinsey (juni 2003) zijn bezuinigingen voorgesteld op de Wereldomroep en de omroeporkesten. De Raad geeft in deze paragraaf zijn opvattingen hierover.

Omroeporkesten

In het rapport van McKinsey is voorgesteld om op Muziek Centrum van de Omroep (MCO) 12 tot 16 miljoen euro te bezuinigen door twee of drie - van de vijf - omroeporkesten op te heffen. Het totale budget bedraagt in 2003 33 miljoen euro.

Een bezuiniging in deze omvang zal volgens de Raad onherstelbare schade berokkenen aan het niveau van de concertprogrammering op Radio 4 en van het muzikaleven in Nederland. Maar de Raad ziet wel mogelijkheden voor een doelmatiger inzet van de omroepmusici. Dit wordt bereikt door de omvang en de aansturing van het MCO een afgeleide te laten zijn van de taken, het programmabeleid en de organisatie van de landelijke publieke omroep. Hieronder zal de Raad zijn redenering toelichten. Hij baseert zich daarbij mede op het advies van de commissie Hierck (2001) over het Nederlandse orkestenbestel.²⁷

²⁷ Met het oog op de toekomst. Rapport van de adviescommissie muziek, uitgebracht in februari 2001, in opdracht van de toenmalige Staatssecretaris voor Cultuur en naar aanleiding van het vorige Cultuurnota-advies van de Raad, waarin onder meer werd voorgesteld om het Radio Symfonie Orkest op te heffen.

[The text in this block is extremely faint and illegible due to the low resolution and high contrast of the scan. It appears to be a block of printed text, possibly a page of a document or a newspaper article.]

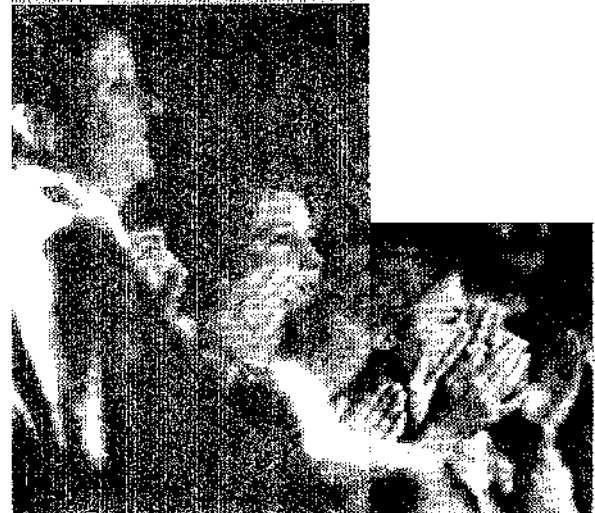
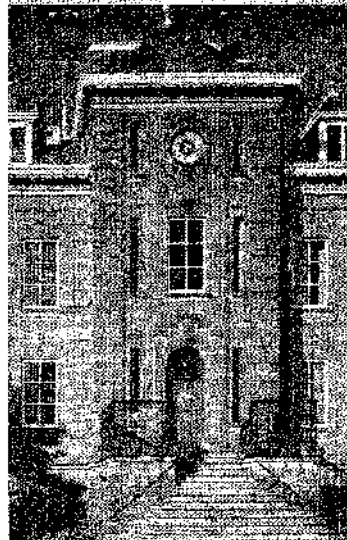
Hoewel ook televisie klassieke muziek brengt, ligt hier allereerst een taak voor de publieke radio. Radio 4 behoort behalve aan het veel gedraaide klassieke repertoire dat vaak op compact disk verkrijgbaar is, volop aandacht te schenken aan de levende klassieke muziek: aan bijzondere uitvoeringen door Nederlandse en buitenlandse orkesten, aan nieuw werk en aan (live) optredens op de muziekpodia. Aan deze taak valt in de opvatting van de Raad niet te tornen. De vraag is hoe hij wordt uitgevoerd.

De omroeporkesten zijn een belangrijk instrument in het programmabeleid van de publieke omroep. Vroeger traden zij vrijwel uitsluitend op in de studio. Door technische ontwikkelingen is het gemakkelijker en goedkoper geworden registraties vanaf de podia te verzorgen. De omroeporkesten verzorgen daar eenmalige uitvoeringen en bijzondere concertreeksen die reguliere orkesten – vanwege hun jaarplannen en artistiek profiel, de kosten of de recettedruk - niet kunnen leveren. De vraag is wat de omvang van het MCO moet zijn om deze rol goed te vervullen.

Eén van de constatering van de commissie Hierck was dat aansturing van het MCO door verschillende omroeporganisaties leidde tot een soms onduidelijk artistiek profiel en tot onderbenutting. Hierck stelde daarom voor om de artistieke eindverantwoordelijkheid voor de producties van omroeporkesten in een hand te brengen, vooral bijzondere producties door het MCO te laten uitvoeren, de omvang terug te brengen van 232 naar 160 volledige arbeidsplaatsen door het samengaan van de orkesten in een 'flexibel collectief', en de resulterende besparing van 4 miljoen euro aan te wenden voor het Groot Omroepkoor en meer optredens op radio en televisie van niet-omroeporkesten. De Raad heeft dit advies destijds (maart 2001) gesteund.

Inmiddels is echter in de organisatiestructuur verbetering gebracht. Er is een artistiek leider aangesteld die de activiteiten van het MCO bepaalt, op basis van een jaarplan en in overleg met de zendercoördinator van Radio 4 en intekenende omroepen. Er is bovendien overleg tussen artistiek leider en zendercoördinator over opnames met niet-omroeporkesten. In een advies aan de Staatssecretaris (mei 2002) heeft de Raad zich hierover positief getoond. De nieuwe organisatie zal zorgen voor de beoogde verbetering van het artistiek profiel en voor een efficiëntere inzet omroeporkesten. Tegelijkertijd is door de Raad opgemerkt dat in de toekomst verdergaande integratie van MCO en Radio 4 in één verband wenselijk is. De bezuinigingen vormen hiervoor nu een extra motief.

In een geïntegreerd model zullen klassieke muziekredacties van omroeporganisaties die actief zijn op Radio 4 vergaand samenwerken, ook trouwens voor de cd-programma's en de informatie en journalistieke elementen in het programma-aanbod. Dit zal in de eerste plaats bijdragen aan een goede en aantrekkelijke programmering van de klassieke muziekzender. Ten tweede zal de artistieke aansturing van de omroeporkesten er gemakkelijker door verlopen en kunnen vraag en aanbod efficiënter op elkaar worden afgestemd. Dit geldt overigens niet alleen de klassieke omroeporkesten maar ook het Metropole Orkest. Ten derde kunnen de producties van omroeporkesten en niet-omroeporkesten beter op elkaar worden afgestemd. De omroeporkesten zouden zich meer nog kunnen toeleggen op bijzondere producties – overigens zonder de

afnemende publieke omroep, de uitvoerende musici en de zaalbezoekers te dwingen tot een eenzijdig vernieuwend en moeilijk repertoire. Concerten die een minder extreme voorbereidingstijd vergen, kunnen juist vaker worden verzorgd door niet-omroeporkesten. Het MCO zou in dit scenario met een kleinere capaciteit toekunnen. Overigens stelde de commissie Hierck zich voor dat het vrijkomende omroepgeld in de vorm van extra opdrachtproducties naar niet-omroeporkesten zou vloeien. Gegeven de bezuinigingen op de mediabegroting en gegeven extra middelen die bij de vorige Cultuurnota aan het orkestenbestel zijn toegewezen, vindt de Raad dit nu geen verdedigbaar voorstel.

Pagina
18
Nummer
med-2003.6514/3

Al met al ziet de Raad mogelijkheden voor een beperkte besparing op het MCO, maar alleen als uitkomst van een inhoudelijke visie op Radio 4, een verbeterde organisatie van de zender en een centrale artistieke leiding die is gericht op gecoördineerde programmering van alle levende muziek - van omroeporkesten en niet-omroeporkesten.

Wereldomroep

In het rapport van McKinsey is de suggestie opgenomen om 21 tot 29 miljoen euro op de Wereldomroep te bezuinigen. Het totale budget bedraagt in 2003 46 miljoen euro.

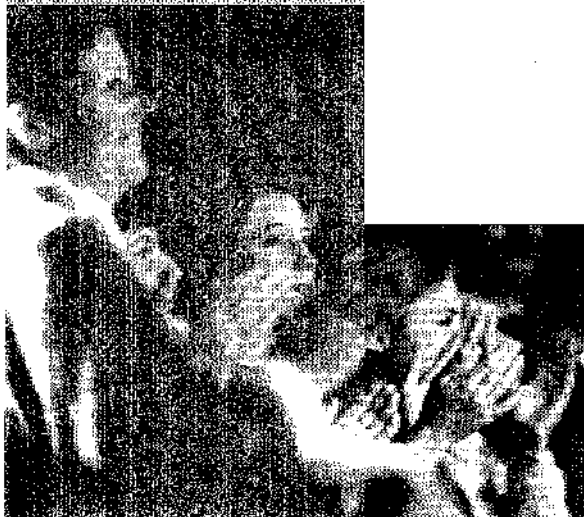
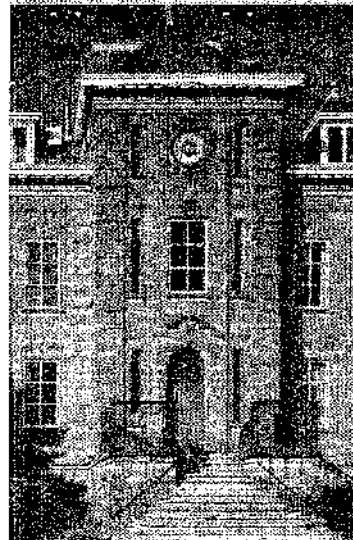
Volgens de Raad dient een discussie over de omvang van de Wereldomroep te starten met een visie op de doelstellingen en de organisatie. Het recente reorganisatieplan van de Wereldomroep zelf - 'Een nieuwe Wereldomroep voor een nieuwe eeuw' (april 2003) - biedt hiervoor aanknopingspunten.

Een eerste taak van de Wereldomroep is om Nederlandstalige radioprogramma's uit te zenden in het buitenland. Dit aanbod is gericht op vakantiegangers en emigranten. In het reorganisatieplan van april 2003 kondigt de Wereldomroep aan voor het Nederlandstalige aanbod nog meer materiaal te gaan hergebruiken van de binnenlandse publieke (regionale en landelijke) omroep.²⁸ De Raad steunt dit streven. Er zijn volgens hem goede gronden om de eigen binnenlandredactie te beperken. Inmiddels zijn op veel plaatsen in de wereld dagelijks Nederlandstalige media te krijgen, zeker in Europa: kranten in de kiosk of soms al *on demand* via een internetverbinding en printer.²⁹ Voor expats is bovendien het world wide web een belangrijke bron van informatie uit en over Nederland geworden. De Wereldomroep is kortom niet meer de enige of belangrijkste informatiebron voor Nederlanders in het buitenland. Dit maakt zijn bestaan niet overbodig, maar het vermindert wel de noodzaak om als Wereldomroep een 'vertaalslag' te geven bij het binnenlandse nieuws. Volstaan kan worden met een selectie uit bestaand materiaal van binnenlandse publieke radiozenders.³⁰

²⁸ De televisieprogrammering, onder de naam het Beste Van Nederland (BVN), bestaat grotendeels uit programma's van de Nederlandse en Vlaamse landelijke en regionale publieke omroepen.

²⁹ Veel overwinteraars en vakantiegangers ontvangen via digitale satelliet de 'gewone' Nederlandse publieke en commerciële televisiezenders. Dit is echter illegaal: zij gebruiken een smartcard die vanwege auteursrechten alleen op Nederlands grondgebied geldig is

³⁰ Meer principieel is de vraag of Nederlanders overal ter wereld recht hebben op bediening door de Nederlandse publieke omroep.

Andersom kan wellicht de landelijke publieke omroep meer nog dan nu gebruik maken van bijzondere deskundigheid en correspondenten van de Wereldomroep. Overigens is op deze samenwerking door de overheid al vaak aangedrongen.

Een tweede taak van de Wereldomroep is de wereldwijde verspreiding van radioprogramma's in andere talen. Hiermee beoogt de Wereldomroep buitenlandse zakenlieden, politici, intellectuelen en journalisten te informeren over Nederland. In die rol is de Wereldomroep een soort exportproduct en wegbereider voor buitenlands beleid, handelspolitiek en internationaal cultuurbeleid van de Nederlandse regering.³¹ Daarnaast is een doelstelling om informatietekorten te compenseren in landen waar (te) weinig onafhankelijke en professionele media actief zijn. In een deel van de andersstalige programma's bericht de Wereldomroep daarom ook over internationale ontwikkelingen en kwesties in het ontvangende land. In het reorganisatieplan kondigt de Wereldomroep een herbezinning aan op het anderstalige radioaanbod. Hij wil het aanbod in het Engels, Spaans en Indonesisch op het huidige niveau voortzetten, evenals de bescheiden experimenten in Franstalig Afrika. De omvang van de Portugese radioprogrammering wordt beperkt. Het aanbod voor de Nederlandse Antillen en Aruba en Suriname wordt daarentegen versterkt. Verder wil de Wereldomroep nieuwe activiteiten ontplooiën ten behoeve van Turkije, Marokko en de Arabische Wereld, en China (muziek). Ook krijgen nieuwe EU-landen in Oost- en Midden-Europa meer aandacht. Op basis van de informatie in het reorganisatieplan kan de Raad niet goed reconstrueren op welke afwegingen deze keuzes zijn gebaseerd en dat maakt een beoordeling lastig. De Raad kan wel aangeven van welke overwegingen de omvang en reikwijdte van het anderstalige aanbod volgens hem horen af te hangen. Ten eerste hoort de keuze van doelgebieden aan te sluiten bij het buitenlands beleid, ofwel de (gewenste) positie van Nederland in het internationale politieke, economische en culturele verkeer. Ten tweede is de keuze van doelgebieden afhankelijk van de waardering ter plaatse voor de Nederlandse Wereldomroep als onafhankelijke journalistieke bron. In Indonesië en op de Antillen lijkt dit het geval, mede vanwege de historische banden. In andere gebieden concurreert de Wereldomroep met onder meer CNN, BBC Worldservice, de Deutsche Welle en Radio France Internationale. Het is de vraag of de Nederlandse wereldomroep daaraan eigen journalistieke berichtgeving – hoe goed ook – moet blijven toevoegen. Ten derde is een criterium voor het al dan niet voortzetten van programma's het daadwerkelijke bereik bij luisteraars en de bredere uitstraling van de Wereldomroep in de ontvangende landen. Ook hierover geeft het reorganisatieplan geen informatie.

De distributie van programma's drukt relatief zwaar op het budget van de Wereldomroep. Het reorganisatieplan maakt melding van een herbezinning op de distributiemix. In steeds meer gebieden ontstaan immers goede en goedkopere alternatieven voor distributie via de kortegolf: kabel, kleine satellietshotels, internet en (draagbare) digitale

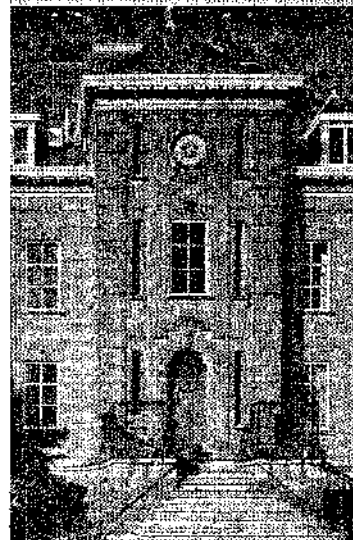
Pagina

19

Nummer

med-2003.6514/3

³¹ Bij de Wereldomroep bestonden kortgeleden nog plannen om in deze rol jaarlijks een groot aantal coproducties te gaan maken met overheids- en maatschappelijke organisaties. Die plannen zijn inmiddels verlaten. De Raad is daar gelukkig over. Als Nederlandse opvattingen over bijvoorbeeld democratie, mensenrechten en de rechtsstaat dienen te worden verspreid, dan in de context van onafhankelijke journalistieke programma's.

radio. De Wereldomroep zal daarom de kortegolfdistributie in sommige gebieden beëindigen of geleidelijk afbouwen. Dit zal al op korte termijn tot eerste besparingen leiden.

In het geval van bezuinigingen op de Wereldomroep, vraagt de Raad aandacht voor zijn rol bij de promotie van Nederlandse muziek in het buitenland. In de loop der jaren is de Wereldomroep – in het verlengde van zijn radioprogrammering – actief geworden als coproducent en internationaal distributeur van cd's met Nederlandse (uitvoeringen van) klassieke muziek, jazz en wereldmuziek. In het bijzonder de Nederlandse jazz heeft baat bij medefinanciering door de Wereldomroep en heeft op dit moment bovendien geen serieuze alternatieven voor distributie in het buitenland. De Raad hecht daarom zeer aan het voortbestaan en de financiering van deze functie - al of niet bij de Wereldomroep.

Pagina

20

Kenmerk

med-2003.6514/3

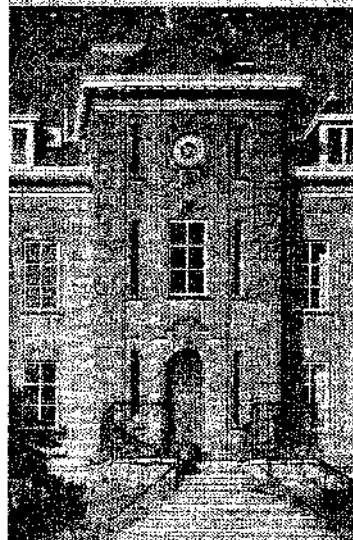
Samengevat adviseert de Raad een herbezinning op het takenpakket van de Wereldomroep. In het huidige internationale en digitaliserende medialandschap volstaat het om voor Nederlanders in het buitenland radio- en televisieprogramma's van de binnenlandse publieke omroep door te geven. Het anderstalige radio-aanbod van de Wereldomroep zou beperkt moeten zijn tot die landen waar zijn programma's een aantoonbare functie vervullen. Op basis van zo'n inhoudelijke afweging kan worden bepaald of en hoeveel er kan worden bespaard op het budget van de Wereldomroep.

7. Samenvatting

Naar de waarneming van de Raad mag Nederland zich verliegen in een landelijke publieke omroep met een gevarieerd en doorgaans goed programma-aanbod voor grotere en kleinere publieksgroepen dat zich onderscheidt van het aanbod op commerciële zenders. Achter deze uitkomst schillen programmatische keuzes die de Publieke Omroep maakt – van dag tot dag, en van jaar op jaar. In de Meerjarenbegroting 2004–2008 heeft de Publieke Omroep uiteengezet wat hij heeft gepresteerd in 2002 en wat zijn voornemens zijn voor 2004. In een notendop laat het programmabeleid zich als volgt beschrijven: voortzetting van de koers voor Radio 1, Radio 2 en 3FM; herbezinning op 747AM en Radio 4; meer evenwicht in de programmamix op televisie door vermindering van het aandeel zware informatie, meer lichte informatie en meer binnen- en buitenlands drama; meer zendtijd voor Z@ppelin en meer aandacht voor oudere kinderen (9-12 jaar); voortzetting van de samenwerking op internet; verbetering van het bereik bij jongeren, allochtonen en 'ouders van nu'. De Raad steunt dit programmabeleid op hoofdlijnen.

Naar aanleiding van de Meerjarenbegroting van de Publieke Omroep en de aangekondigde bezuinigingen op de mediabegroting heeft de Raad enkele aanbevelingen geformuleerd ten behoeve van de Staatssecretaris voor Cultuur. De belangrijkste aanbevelingen zijn hieronder samengevat.

- De Mediawet dient uit te sluiten dat de overheid van het ene op het andere jaar het omroepbudget kan wijzigen. Net als voor culturele instellingen het geval is, zou het budget voor een periode van vier

jaar vast mochten liggen. Dit is nodig om zekerheid te geven aan de bedrijfsvoering van de publieke omroep en het vormt bovendien een extra waarborg voor zijn (redactionele) onafhankelijkheid ten opzichte van de regering en dus voor de vervulling van zijn informerende en opiniërende functies in de democratie. In dit verband merkt de Raad ook op dat de eerste besparing op het omroepbudget kan worden bereikt door hieruit niet langer zendtijd voor Postbus 51 te financieren.

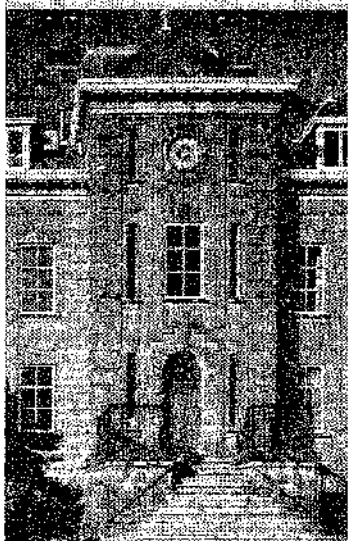
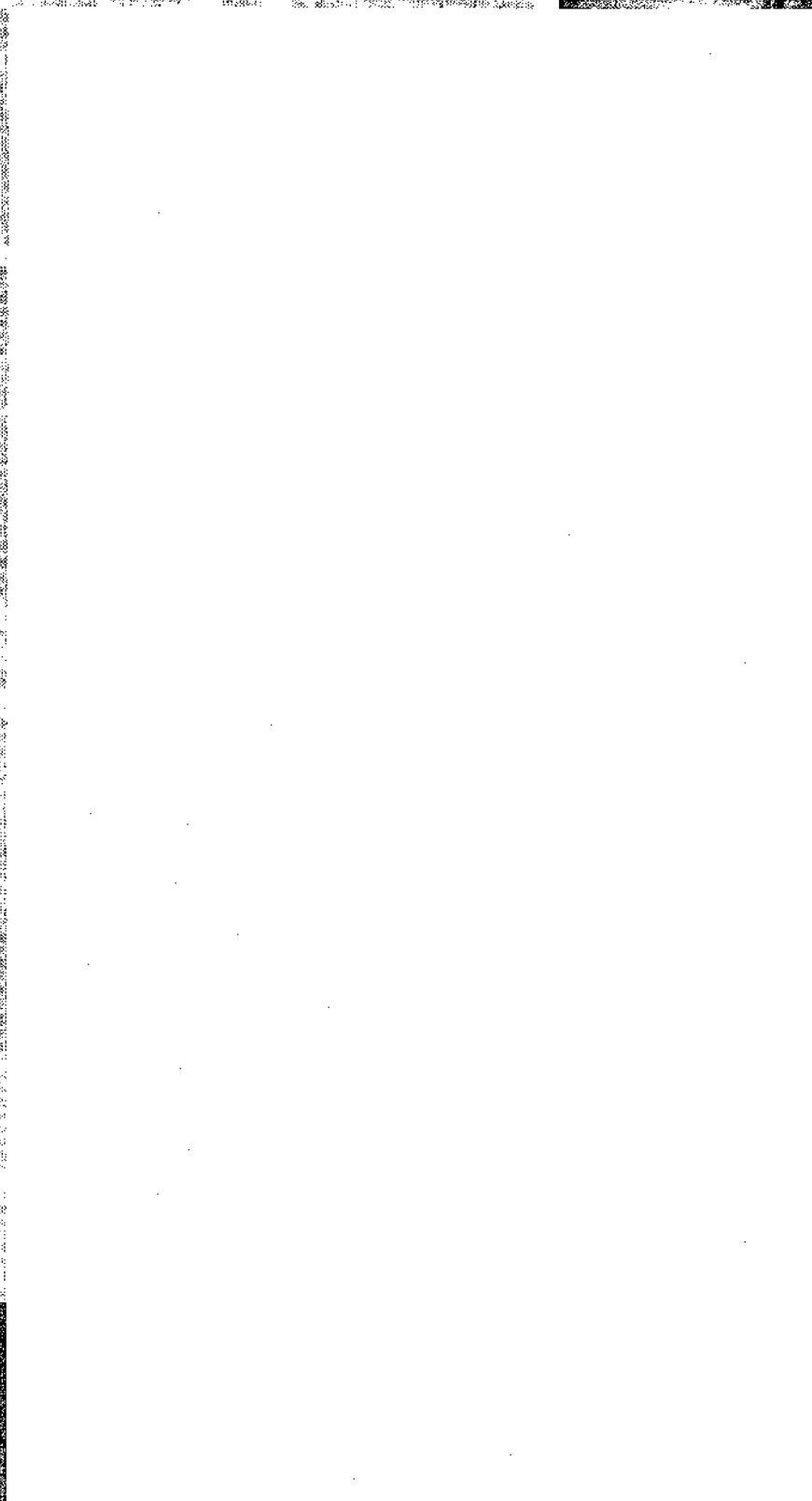
- De publieke omroep is voor heel veel Nederlanders de belangrijkste informatiebron. Het zou een verlies zijn wanneer grote groepen zich van de publieke omroep afwenden omdat diens programmering smaller wordt. De bezuinigingen mogen dan ook geen aanleiding vormen voor marginalisering van de publieke omroep door bijvoorbeeld sport en spel uit het programmapakket te schrappen of het aantal zenders te verminderen.
- Er dient geïnvesteerd te worden in verbetering van het programma-aanbod van de landelijke publieke omroep. Dit geldt volgens de Raad in het bijzonder voor Nederlands televisiedrama, digitale innovatie, en onderzoek en programmaontwikkeling ter verbetering van het bereik onder de bevolking (jongeren, allochtonen, ouders van nu). Gezien de omvang van de voorgenomen bezuinigingen, vreest de Raad dat deze noodzakelijke programmaversterking niet van de grond kan komen.
- De Raad steunt de ambitie om van 747AM de achtergrondbijlage van Radio 1 te maken, maar wanneer verbetering van het bereik uitblijft, is het legitiem het programma-aanbod te beperken tot wettelijke taken van kleine zendgemachtigden en de NPS.
- Voor een duurzame verhoging van het aandeel fictie in het programma-aanbod is een gezamenlijk, langjarig dramabeleid nodig. De Raad dringt in dit verband ook aan op een convenant met de (Nederlandse) filmsector. Voor de verwerving van series en films in het buitenland, moet er een gezamenlijke aankoopafdeling komen, zodat de Nederlandse publieke omroep op de internationale markt effectiever zal gaan opereren.
- Met het oog op doelmatigheid en kwaliteit zouden de afzonderlijke redacties binnen Netwerk en Twee Vandaag daadwerkelijk moeten samengaan. Vervolgens kunnen de onderlinge verschillen in aanpak en onderwerpkeuze tussen de drie actualiteitenrubrieken op televisie groter worden.
- Voor televisie is het streven volgens de Meerjarenbegroting om vaste combinaties van omroepen (weer) verantwoordelijk te maken voor het programmabeleid op de afzonderlijke televisienetten. Wellicht kan dit de netprofilering verder helpen. Maar de Raad is tegenstander van een federaal model. De eerste opgave is en blijft volgens hem om de programmaproductie van de omroeporganisaties te richten naar een ambitieus programmabeleid van de Publieke Omroep als geheel. Dit vereist een scheiding tussen de professionele (dagelijkse) organisatie van de radio en televisienetten en het bestuur van omroepverenigingen, een sterke Raad van Bestuur met grote sturende bevoegdheden en een Raad van Toezicht die onafhankelijk is van de omroeporganisaties.

Pagina

21

Nummer

med-2003.6514/3

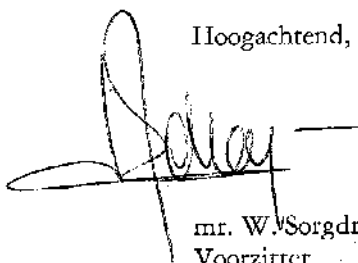

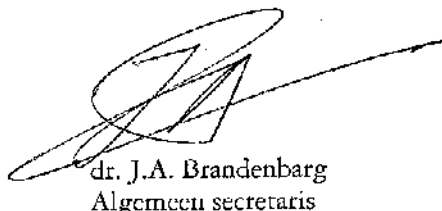
- Het is onverstandig dat de publieke omroep onevenredig bezuinigt op internet. Digitale innovatie stimuleert journalistieke en creatieve vernieuwing, biedt nieuwe kansen voor maatschappelijke verankering (samenwerking met andere organisaties) en is noodzakelijk om voorbereid te zijn op veranderingen in het mediagebruik onder de jongere generaties.
- De capaciteit van het MCO kan kleiner worden, maar alleen in relatie tot een verbeterde organisatie van Radio 4. Nodig is een artistieke aansturing van alle levende muziek, uitgevoerd door omroeporkesten en niet-omroeporkesten, uit één hand. Een samengaan van klassieke muziekredacties zal hieraan bijdragen.
- De Raad adviseert een herbezinning op het takenpakket van de Wereldomroep. In het huidige internationale en digitaliserende medialandschap volstaat het om voor Nederlanders in het buitenland programma's van de binnenlandse publieke omroep door te geven. Het anderstalige aanbod van de Wereldomroep zou beperkt moeten zijn tot die landen waar zijn programma's een aantoonbare functie vervullen.

Pagina
22
Kenmerk
med-2003.6514/3

Hoogachtend,

mr. W. Sorgdrager
Voorzitter

dr. J.A. Brandenburg
Algemeen secretaris

